Қазақ тілі

Шетелдегі қазақ диаспорасына арналған

ӘМБЕБАП ОҚУЛЫҚ

A1

БАЗАЛЫҚ ДЕҢГЕЙ

ҚАЗАҚ ТІЛІ

ШЕТЕЛДЕГІ ҚАЗАҚ ДИАСПОРАСЫНА АРНАЛҒАН ӘМБЕБАП ОҚУЛЫҚ

БАЗАЛЫҚ ДЕҢГЕЙ (А2)

Нұр-Сұлтан, 2021

ӘОЖ 811.512.122 (075.8)
КБЖ 81.2Қаз-923
Д21

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Тіл саясаты комитеті
«Ш.Шаяхметов атындағы «Тіл-Қазына» ҰҒПО» КеАҚ тапсырмасы бойынша
Шетелдегі қазақ диаспорасына арналып жазылған «Қазақ тілі» әмбебап оқулығы
(А2 – базалық деңгей)

Редакция алқасы:
Л.Есбосынова, А.Орманова, М.Дарменова

Авторлары:
Н.Ж. Даулеткереева – «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ филиалы Білім беру бағдарламалары орталығының «Лингвистикалық бағыттағы пәндер» бөлімінің эксперті, филология ғылымдарының кандидаты;
Н.А. Нурмагамбетова – Шымкент қаласындағы физика-математика бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің мұғалім-сарапшысы;
А.Д. Смыкова – «Қарағанды облысының тілдерді дамыту жөніндегі басқармасы» ММ «Ресурстық тіл орталығы» КММ әдіскері.

Қазақ тілі: Базалық деңгей (А2): Шетелдегі қазақ диаспорасына арналған әмбебап оқулық. – Нұр-Сұлтан: 2021. – 218 бет.

ISBN 978-601-7504-55-7

Д21 «Қазақ тілі» оқулығы тіл үйренушілердің рецептивті және продуктивті дағдыларын дамыта отырып, қазақ тілін А2 деңгейінде меңгертуді мақсат етеді. Оқулық мазмұнында аталған деңгейге сай сөздік қор мен грамматикалық минимум ұтымды астастырылып, өмірмен байланысты түрлі тақырыптар аясында ұсынылады. Оқулықта коммуникативтік тәсілдеме аясында тиімді оқыту әдістері таңдалып, білім мазмұнының жүйелі әрі сапалы игерілуіне себепкер болатын оңтайлы тапсырмалар кеңінен қамтылады. Қызықты әрі сюжетті оқиғаларға құрылған оқулық мазмұны тіл үйренушілерді қазақ тілін еркін қолдана білуге жетелейді.

ӘОЖ 811.512.122 (075.8)
КБЖ 81.2Қаз-923

© Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Тіл саясаты комитеті, 2021

МАЗМҰНЫ

ТАРАУ 1. ТАНЫСУ 7

1.А Таныс болайық! 8
1.Ә Қош келдіңіз! 10
1.Б Өз атым ұнайды! 12
1.В Жасың нешеде? 14
1.Г Ұқсас есімдер 16
1.Ғ Тарауды қайталау 18

ТАРАУ 2. МЕНІҢ ОТБАСЫМ 20

2.А Біз тату отбасымыз 21
2.Ә Қазіргі отбасы қандай? 23
2.Б Отбасы мүшелерін сипаттайық 25
2.В Туған күніңмен, ағатай! 27
2.Г Бәрібір жақсы көремін... 29
2.Ғ Тарауды қайталау 31

ТАРАУ 3. БАЛА КЕЗ 33

3.А Бала кездегі суреттер 34
3.Ә Менің фотоальбомым 36
3.Б Досымды сағынамын 38
3.В Бала кездегі ойындар 40
3.Г Ең үлкен жеңіс 42
3.Ғ Тарауды қайталау 44

ТАРАУ 4. МЕНІҢ ҮЙІМ 46

4.А Менің үйім 47
4.Ә Үйдегі заттар 49
4.Б Бөлмені жинайық! 51
4.В Үй шаруасы 53
4.Г Үйдің жоспары 55
4.Ғ Тарауды қайталау 57

ТАРАУ 5. ТАПСЫРЫС БЕРЕЙІК 60

5.А Тәтті шай 61
5.Ә Балмұздаққа не қосады? 63
5.Б Тағам дайындау 65
5.В Ұлттық тағамдар 67
5.Г Үйге әкеп бересіз бе? 69
5.Ғ Тарауды қайталау 71

ТАРАУ 6. КИІМ 73

6.А Дүкенде 74
6.Ә Талғаммен киіну 76
6.Б Түстердің үйлесімі 79
6.В Сапалы киім және бренд 81
6.Г Сауда орталығында 83
6.Ғ Тарауды қайталау 86

ТАРАУ 7. АҚША 88

7.А Кел, саудаласайық! 89
7.Ә Сыйлық 92
7.Б Ақша жұмсап үйрен! 94
7.В Киім дүкенінде 96
7.Г Миллионер сөзі 98
7.Ғ Тарауды қайталау 100

ТАРАУ 8. ХОББИ 102

8.А Хобби 103
8.Ә Тіл үйренгім келеді 105
8.Б Кітап – менің досым 107
8.В Қолөнерге жақынмын 109
8.Г Менің сүйікті ісім 111
8.Ғ Тарауды қайталау 113

ТАРАУ 9. ЖҰМЫС ІЗДЕЙМІН 115

9.А Жұмыс және мамандық 116
9.Ә Жұмыс іздеймін 119
9.Б Келісімшарт жасайық 122
9.В Менің жұмысым 124
9.Г Мамандық 126
9.Ғ Тарауды қайталау 128

ТАРАУ 10. БОС УАҚЫТ 130

10.А Бос уақыт 131
10.Ә Бос уақытың бар ма? 133
10.Б Сағат неше болды? 135
10.В Күн тәртібім 138
10.Г Жоспар құру 140
10.Ғ Тарауды қайталау 142

МАЗМҰНЫ

ТАРАУ 11. ДЕНСАУЛЫҚ 144

11.А Дене мүшелері 145
11.Ә Дәрігер кеңесі 147
11.Б Ұйқыңыз тыныш па? 149
11.В Салмақ тастау оңай ма? 151
11.Г Денсаулықты күтемін 153
11.Ғ Тарауды қайталау 155

ТАРАУ 12. ТУҒАН ЖЕРІМ 156

12.А Әсем Алматы 157
12.Ә Көне қала 159
12.Б Қаланы аралайық! 161
12.В Мен тұратын жер 163
12.Г Алматы түні 165
12.Ғ Тарауды қайталау 167

ТАРАУ 13. ШЫҒАРМАШЫЛ АДАМДАР КІМДЕР? 168

13.А Шығармашыл адамдар 169
13.Ә Шығармашылық және бизнес 171
13.Б Кино әлемі 173
13.В Мен камерамен доспын 175
13.Г Шығармашылық жұмыс 177
13.Ғ Тарауды қайталау 179

ҚОСЫМША ТАПСЫРМАЛАР 181

АУДИОМӘТІНДЕР 198

СӨЗДІК 213

АЛҒЫ СӨЗ

Құрметті тіл үйренуші!

Сіз әлемдегі ең әуезді, ең әдемі тіл саналатын – «Қазақ тілін» үйренуді мақсат етіп отырсыз. Ендеше, қолыңызға ұстап отырған кітабыңыз сізді еш жалықтырмайтынына сенімді болыңыз.

Бұл оқу құралы қазақ тілін базалық деңгей (А2) көлемінде меңгеруге қажетті лексикалық қор мен грамматикалық білімді сізге оңай әдіспен түсіндіріп береді. Қызықты тапсырмаларды орындай отырып, аз уақыт ішінде қазақ тілін қалай үйреніп алғаныңызды білмей де қаласыз.

Оқулық беттерін парақтап көрсеңіз, жаңылтпаш пен өлеңдерді, суретті әңгімелер мен әндерді, ойындар мен сөзжұмбақтарды кезіктіресіз. Кітапта күнделікті тұрмыста кездесетін тақырыптар мен өмірлік маңызы зор мәселелер кеңінен қамтылады. Сондықтан да әр сабақта түрлі жағдаяттар аясында ойланып, өзгелермен сөйлесу арқылы тың тәжірибелермен бөлісе аласыз.

Кітапта суреттер мен фотолар жиі кездеседі. Олар сізге сөздерді тез жаттап алуға, оқылым мәтіні мазмұнын болжап түсінуге көмектеседі. Сондай-ақ аудиодан тыңдаған ақпаратты көп ұзамай толық түсінетін боласыз. Оқулықта берілген ойындарды ойнап, жаттығуларды жүйелі орындап, өзге адамдармен еркін пікір алмасасыз.

Оқулық мазмұны күнделікті тұрмысқа қажетті келесідей лексикалық тақырыптарды қамтиды:

1. Танысу
2. Менің отбасым
3. Бала кез
4. Менің үйім
5. Тапсырыс берейік
6. Киім
7. Ақша
8. Хобби
9. Жұмыс іздеймін
10. Бос уақыт
11. Денсаулық
12. Туған жерім
13. Шығармашыл адамдар кімдер?

Жоғарыда аталған лексикалық тақырыптар оқулықта өз алдына бірнеше тақырыпшаларға жіктеліп ұсынылады. Күнделікті тұрмыста қолданылатын тілдік құрылымдар ұсынылғандықтан, оларды жағдаятқа сай орынды пайдалана білесіз.

Сондай-ақ сөйлеу әрекетінің төрт түрі (тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым) мен грамматикалық білім қатар әрі практикалық дәрежеде игерілетін болады.

Курс соңында қазақ тілінде еркін сөйлеуге, сауатты жазуға, өзгелерді тыңдап түсінуге немесе оқылым тапсырмаларын орындау барысында оқу стратегияларын (көз жүгіртіп оқу, шолып оқу, нақты ақпаратты тауып оқу, детальді ақпаратты анықтау, болжап оқу т.б.) тиімді қолдана білуге қол жеткізесіз. Осы кітапты аяқтағанда, сіздің сөздік қорыңыз 367 сөзге ұлғаяды. Әр сабақтағы жаңа сөз алдағы бірнеше сабақта

қайта ұшырасып, санаңызда тез жатталады.

«Грамматикалық білімді бірден жете меңгеруім қажет» деген талапты алдыңызға мақсат етіп қоймаңыз. Грамматикалық білім базалық білімді құрайтын сөздік қорды жинақтағаннан кейін, өте жеңіл меңгеріледі. Қолыңыздағы кітапта грамматикалық білім формула түрінде ұсынылған. Грамматиканы бекіту үшін, жаттығу жұмыстарын орындап жүріңіз және оны пысықтауға берілген ойындарды да ойнаңыз.

Оқулықтың соңында әр тарауға қатысты қосымша тапсырмалар топтамасы мен аудиомәтіндер жинағы беріледі. Егер аудиомәтін жазылған диск істен шықса, өзге адамнан оқып беруін өтінуге болады. Ал тыңдалым тапсырмасын орындап болғаннан соң, аудиомәтіннің жазбаша үлгісін оқулық соңынан тауып, өзіңізді тексере аласыз. Әр сабақта танысқан жаңа сөздердің де дұрыс айтылуын осы аудиомәтіндер орналасқан қосымша беттерден тауып, тыңдаңыз және қайталап айтып үйреніңіз.

Қане, өзіңіздің зеректігіңізді, білімге құштар екендігіңізді дәлелдеп көріңіз. Іске сәт, біздің батыл досымыз!

ТАНЫСУ

1.А Таныс болайық!
1.Ә Қош келдіңіз!
1.Б Өз атым ұнайды!
1.В Жасың нешеде?
1.Г Ұқсас есімдер
1.Ғ Тарауды қайталау

1
ТАРАУ

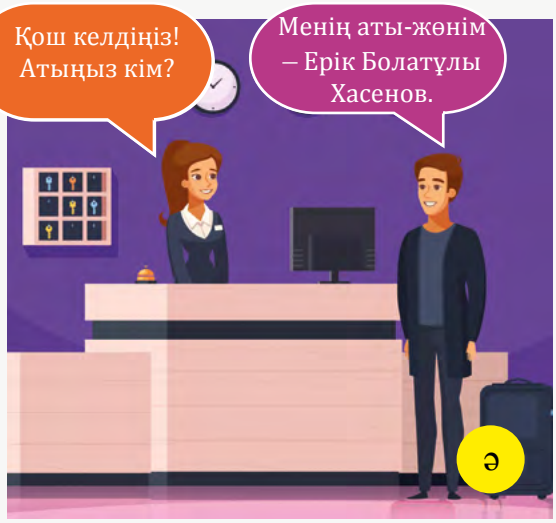
ТАНЫСУ

Таныс болайық!

танысу
кателесу
жай ғана
дәл өзі
есім

1 **Диалогтерді тыңдаңыз. Қайталаңыз.**

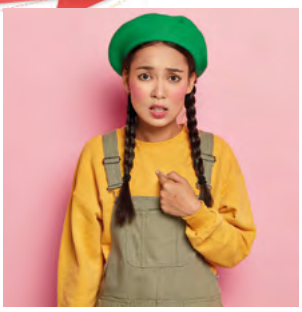

Назар аударыңыз!

Менің **атым**
(есімім) – ...

Сенің **атың**
(есімің) – ...

Сіздің **атыңыз**
(есіміңіз) –....

Оның **аты**
(есімі) – ...

2 **Төрт адамнан топ құрыңыз. Үлгі бойынша есімдерін атаңыз.**

3 **Сәйкес сөзді жазыңыз.**

1. ..... атым – Сания.
2. ..... атың – Сұлтан.
3. ..... атыңыз – Ару.
4. ..... аты – Ерік.

4 **Дұрыс жауапты таңдаңыз.**

1. Қош келдіңіз, сіздің атыңыз Рима болар?	☐	☐	а. Қателестіңіз, менің атым – ...
2. Сізбен танысуға бола ма?	☐	☐	ә. Дәл өзі.
3. Таныс болыңыздар, менің қасымдағы – Ару.	☐	☐	б. Әрине, танысайық. Менің атым – ...
4. Сіздің атыңыз Ұлан ба?	☐	☐	в. Кешіріңіз, асығып барамын.

5 **Төрт адаммен танысыңыз. Танысу үлгілерін қолданыңыз.**

Сәлем, менің атым - Мұрат, сенің атың кім?

Кешіріңіз, сіздің атыңыз Сұлтан ба? ... Танысқаныма қуаныштымын! Ал менің атым – Ару.

Менің есімім – Ұлан. Сізбен танысуға бола ма?

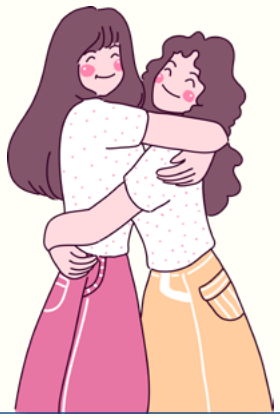
Мені жай ғана Болат деңіз. Ал сіздің атыңыз (есіміңіз) кім?

ТАНЫСУ

Қош келдіңіз!

құрбы
әріптес
тамаша
жарайды
әрине
көріскенше

1 **Сурет пен сөздерді сәйкестендіріңіз.**

а

ә

Сау болыңыз! ☐ 1

Қош келдің! ☐ 2

3 ☐ Аты-жөніңіз кім?

4 *б* Көріскенше!?

б

в

2 **Сөздердің мағынасын есте сақтаңыз. Олар қалай амандасады?**

құрбылар

достар

достар

әріптестер

3 **Кестені оқып, ереже құрастырыңыз.**

Менің	Сенің
атым	атың
әжем	әжең
құрбым	құрбың
досым	досың
әріптесім	әріптесің

Сіздің	Оның
атыңыз	аты
әжеңіз	әжесі
құрбыңыз	құрбысы
досыңыз	досы
әріптесіңіз	әріптесі

4 **Тәуелдік жалғауын дұрыс қойыңыз.**

1. Таныс болыңыздар. Менің құрбы..... – Ару.
2. Сенің ат..... әдемі екен, танысқаныма қуаныштымын.
3. Сәлеметсіз бе, ата, қал..... қалай?
4. Менің ат..... өте әдемі.
5. Сенің есім..... өте әдемі естіледі.
6. Бұл сіздің құрбы..... ба? Оның ат..... кім?
7. Сіздің ат..... маған өте ұнайды.
8. Сіздің жаңа әріптес..... боламын. Танысайық.
9. Оның ат..... Ұлан ба? – Иә. Оның аты – Ұлан.
10. Қателестіңіз, менің есім..... – Айнұр.

5 **а. Суретке қараңыз, кейіпкерлердің кім екенін айтыңыз.**

ә. Мәтінді толықтырып оқыңыз.

Қалыңыз қалай? • Қош келдіңіз! • Келіп тұр...
Танысқаныма қуаныштымын... • Таныс болыңыз

Майра: Сәлеметсіз бе, әже! 1 ..... !

Әже: Майражан, айналайын, үйде екен ғой.

Майра: Әже, 2 ..... .
Менің құрбым – Айнұр. Менің әжем – Маржан.

Айнұр: Сәлеметсіз бе, 3 ..... ?

Әже: Жақсымын, қызым, рақмет. Есімің әдемі екен! Атыңды кім қойды?

Айнұр: Менің атымды атам қойды.

Майра: Әже, менің атым да әдемі ғой!

Әже: Әрине.

Айнұр: Жарайды, мен кетейін. 4 ..... ,
Әже. Сау болыңыз!...

Әже: 5 ..... , қызым.

Айнұр: Әрине, әже. Көріскенше, Майра.

6 **Сөйлемдерді айтқан адамды анықтаңыз.**

1. Есімің әдемі екен! Атыңды кім қойды?
2. Менің атымды атам қойды.
3. Менің де атым әдемі ғой!

7 **Өзіңізді үлгі бойынша таныстырыңыз.**

Менің есімім – Сұлтан. Менің есімім әдемі.
Менің атымды анам қойды.

ТАНЫСУ

Өз атым ұнайды!

өзгерту
ұнату
келісу
ойлану
атау
тегі
еркелету
заманауи

1 **Түсіндірмелерді сөздермен сәйкестендіріңіз.**

1. жақсы көру	а. келісу
2. әкесінің аты	ә. ұнату
3. ат қою	б. тегі
4. «иә» деп айту	в. есім беру

2 **Мағынасын түсіндіріңіз.**

білдіреді / білдірмейді
өзгертеді / өзгертпейді
болады / болмайды

ұнайды / ұнамайды
келіседі / келіспейді
ойланады / ойланбайды

біледі / білмейді
атайды / атамайды
еркелетеді / еркелетпейді

Есте сақтаңыз!

Сөз соңындағы дыбыстар	Болымсыз мағына
а, ы, е, я, и, л, р, у	-ма / -ме
ж, з, н, ң	-ба / -бе
б, в, г, д, к, қ, п, с, т, ф, х, ч, ш, щ	-па / -пе

3 **Сөйлемдерді болымсыз мағынаға өзгертіп айтыңыз.**

1. Ағам мені **еркелетеді**.
2. Маған өз атым **ұнайды**.
3. Мені туыстарым «Ботақан» деп **атайды**.
4. Он алтыға толғанда тегімді **өзгертемін**.
5. Мен сізбен **келісемін**.

4 **Үлгіні қолданып, сұраққа жауап беріңіз.**
Өз атың ұнай ма? Сенің атың қандай?

5 **Өзіңіз туралы айтып беріңіз. Сызбаны толықтыра отырып сөйлеңіз.**

Таныс болыңыздар. ... есімім – ... .

Менің ... өте ұзақ, бірақ ... .

... атымды ... қойған.

Ол кісіге рақмет айтамын.

Үйдегілер мені еркелетіп «...» деп те атайды.

?

Иә, ... есімім өзіме қатты ұнайды, бірақ тегім .... .

Он алты жаста тегімді ... , өйткені ол тым ұзақ.

Қайталаймын, тегімді өзгертемін, ал есімімді өзгертпеймін. Өз есімім өзіме ... .

Танысқаныма ... ! Ал сізбен жақын танысуға бола ма?

6 **Көршіңізден жауап алыңыз.**

1. Аты-жөніңіз кім?

2. Сіздің есіміңізді кім қойған?

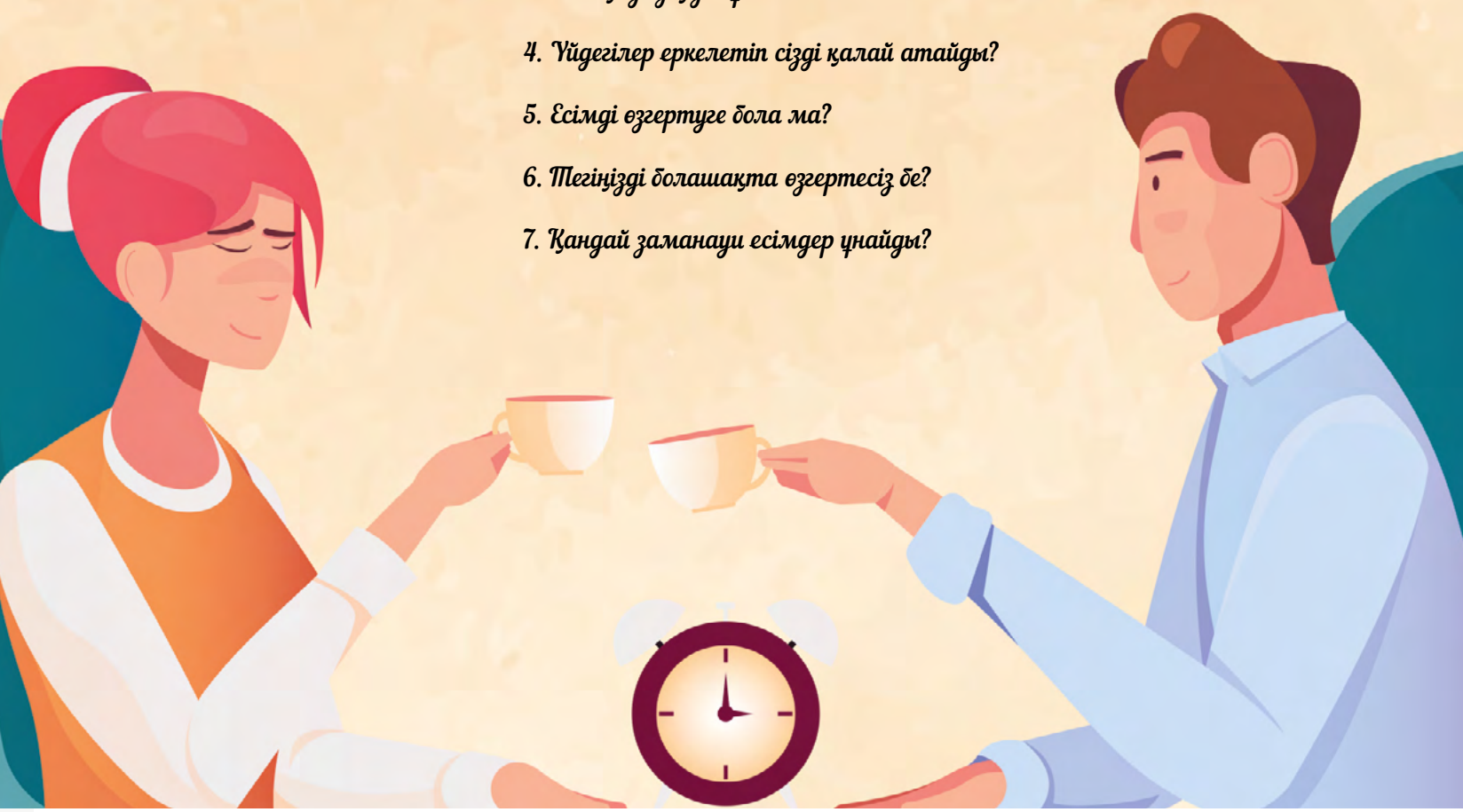
3. Атыңыз өзіңізге ұнай ма? Неліктен?

4. Үйдегілер еркелетіп сізді қалай атайды?

5. Есімді өзгертуге бола ма?

6. Тегіңізді болашақта өзгертесіз бе?

7. Қандай заманауи есімдер ұнайды?

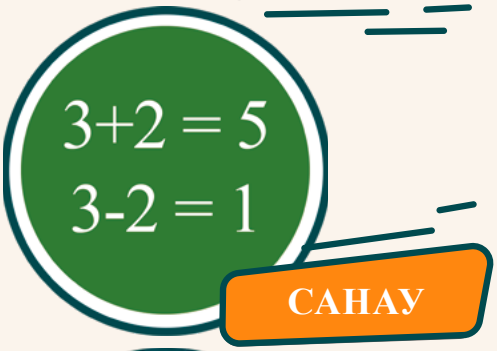
ТАНЫСУ

Жасың нешеде?

1 **Сөздердің мағынасын көршіңізге түсіндіріңіз.**

САНДАР

САНАУ

НӨМІР

ТУҒАН КҮНІ, АЙЫ, ЖЫЛЫ

РЕТІ

2 **Өзіңізді таныстырыңыз. Үлгіні қолданыңыз.**

жас
жыл
нешінші
санау
рет
нөмір

– Сенің туған жылың қай жыл?

– Менің туған жылым – **бір мың тоғыз жүз тоқсан бесінші жыл**.

1846 – бір мың сегіз жүз қырық алтыншы жыл
2003 – екі мың үшінші жыл
1961 – бір мың тоғыз жүз алпыс бірінші жыл
2021 – екі мың жиырма бірінші жыл

– **Нешінші** сыныпта оқисың?

– Мен тоғыз**ыншы** сыныпта оқимын.

Бірінші, екінші, үшінші, төртінші, бесінші, алтыншы, жетінші, сегізінші, тоғызыншы, оныншы, он бірінші, он екінші, он үшінші, он төртінші, он тоғызыншы, жиырмасыншы, отызыншы, қырқыншы, елуінші, алпысыншы, жетпісінші, сексенінші, тоқсаныншы, жүзінші т.б.

– Мекенжайың қандай?

– Менің мекенжайым: Нұр-сұлтан қаласы, Ұлы дала көшесі, 29-үй, 81-пәтер.

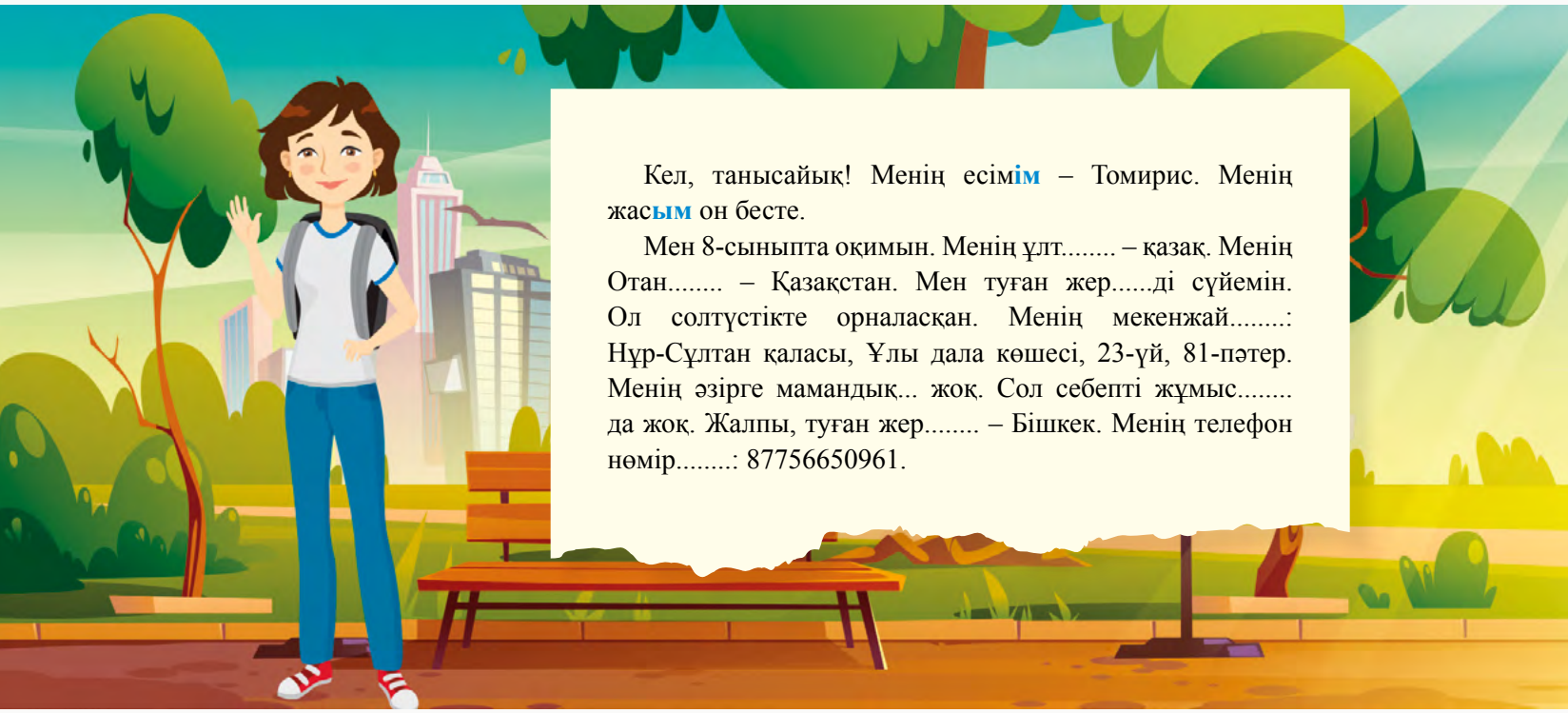
Отызыншы үй	30-үй
Бір жүз алпыс тоғызыншы пәтер	169-пәтер

– Сенің жасың нешеде?

– Менің жасым жиырма сегізде.

Менің жасым	бірде, екіде, үште, бесте.... он алтыда, он жетіде, он сегізде, он тоғызда... жиырмада, отызда, қырық бесте....

3 **Жаттығуды орындаңыз. Көп нүктенің орнына тәуелдік жалғауын қойыңыз.**

Кел, танысайық! Менің есім**ім** – Томирис. Менің жас**ым** он бесте.

Мен 8-сыныпта оқимын. Менің ұлт..... – қазақ. Менің Отан..... – Қазақстан. Мен туған жер.....ді сүйемін. Ол солтүстікте орналасқан. Менің мекенжай.....: Нұр-Сұлтан қаласы, Ұлы дала көшесі, 23-үй, 81-пәтер. Менің әзірге мамандық... жоқ. Сол себепті жұмыс..... да жоқ. Жалпы, туған жер..... – Бішкек. Менің телефон нөмір.....: 87756650961.

4 **Сауалнамаға жауап жазыңыз.**

1. Аты-жөніңіз кім? _____
2. Туған жылыңыз қай жыл? _____
3. Сіздің жасыңыз нешеде? _____
4. Сіздің ұлтыңыз кім? _____
5. Сіздің мамандығыңыз кім? _____
6. Сіздің мекенжайыңыз қандай? _____
7. Сіздің Отаныңыз қандай жер? _____
8. Сүйікті қалаңыз қай қала? _____
9. Туған жеріңіз қай жер? _____
10. Телефон нөміріңіз қандай? _____

5 **Ереже құрастырып көріңіз.**

Пәтеріңіз **нешеу**? (Үшеу).
Қанша пәтеріңіз бар? (**Үш** пәтерім бар).

Көлігіңіз **нешеу**? (Екеу).
Қанша көлігіңіз бар? (**Екі** көлігім бар).

Нешеу?

бір**еу**, екеу, үш**еу**,
алт**ау**, жет**еу**.

ТАНЫСУ

Ұқсас есімдер

Ұқсас бірдей қазақша

1 **Ойланыңыз.**

Гүлмира есімді қызды қалай еркелетіп атауға болады?

☑ Гүлмаш ☐ Макош ☐ Меркош ☐ Гүлжан

Мейірхан есіміне ұқсас қандай есімдер бар?

☐ Мерхан ☐ Сейілхан ☐ Олжас ☐ Нұржігіт

«Ұқсас» сөзіне қай сөз синоним болады?

☐ ойланамын ☐ бірдей ☐ көңілді ☐ келіспеймін

Қай есімдер бірдей басталады?

☐ Марал ☐ Ақмарал ☐ Нұржан ☐ Нұржанар

2 **Мәтіндерді түсініп оқыңыз. Берілген кестені толтырыңыз.**

Менің атым – Әсел. Менің ұлтым – қырғыз. «Әсел» сөзі қырғызша «бал» деген мағынаны білдіреді. Менің атымды әкем қойған. Өз атым өзіме ұнайды. Атымды әдемі деп ойлаймын. Кейде ата-анам еркелетіп, «Әселек» деп атайды. Есімімді ешқашан өзгертпеймін.

Менің есімім – Гүлжақан. Екі сөзден тұрады: «гүл» және «жақан». «Жақан» сөзінің мағынасы «ел» деген мағынаны білдіреді. Ата-анам еркелетіп, «Жақан» деп атайды. Атымды әпкем қойған екен. Менің атым өзіме ұнамайды. Жасым он алтыға толғанда, атымды өзгертемін.

Менің атымды әкем қойған. Екеуміздің атымыз ұқсас. Атымыздың алғашқы төрт әрпі бірдей. Менің есімім – Жанат, ал әкемнің есімі – Жанасыл. Менің есімімді көбі ұлдың аты деп ойлайды. Бірақ мен оған ренжімеймін.

	Әсел	Гүлжақан	Жанат
Жанасылдың қызы кім?	☐	☐	☑
Кімнің аты «бал» мағынасын білдіреді?	☐	☐	☐
Кім өз атын ұнатпайды?	☐	☐	☐
Кімнің атындағы алғашқы әріптер әкесімен бірдей?	☐	☐	☐
Кімнің есімінде «ел» мағынасы бар?	☐	☐	☐
Кім өз атын әдемі санайды?	☐	☐	☐
Кім ешқашан есімін өзгертпейді?	☐	☐	☐
Қай есімді ұлға да қояды?	☐	☐	☐
Кімнің атын әпкесі қойған?	☐	☐	☐

3 **Таңдау бойынша бір кейіпкердің мәтінін өзгертіп оқып көріңіз.**

Үлгі:
Менің атым – Мишель. Менің ұлтым – ағылшын. Мишель сөзінің мағынасы жоқ. ...

4 **Сұрақтарды көршіңізбен бірге талқылаңыз.**

1. Сіздің есіміңізді ұлға қоюға бола ма?
2. Есіміңіз неше әріптен тұрады?
3. Атыңыз қазақша ма?
4. Атыңыздың мағынасы қандай?
5. Қанша жасқа толғанда есімді немесе текті өзгертуге болады?

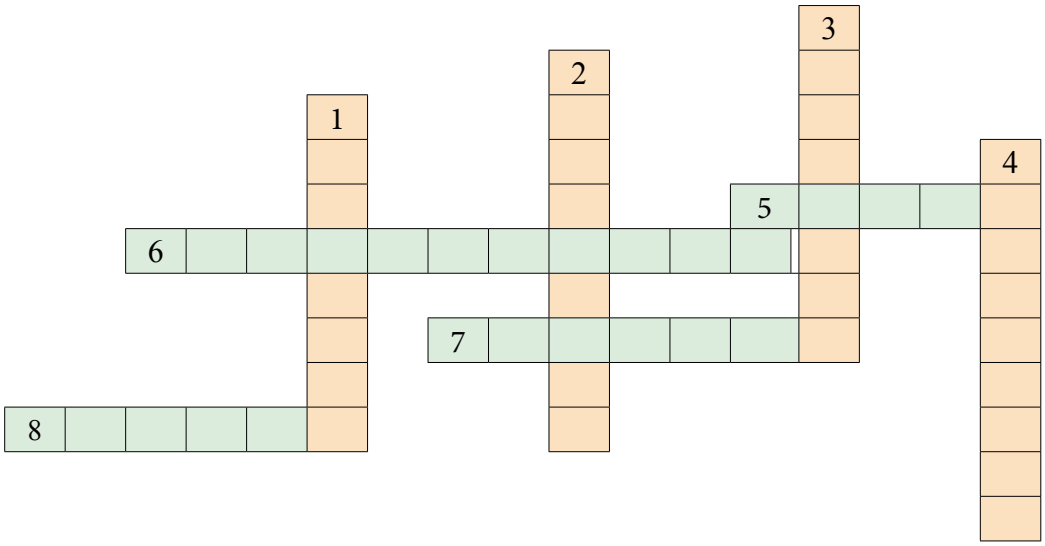

ТАНЫСУ

Тарауды қайталау

Ұқсас
бірдей
мән бермеу
қазақша

1 **Сөзжұмбақты шешіңіз.**

Тігінен:
жарайды
қателесу
өзгерту
мағыналы

Көлденеңінен:
есім
көрінекше
келісу
құрбы

Тігінен:

1. «Келісу» мағынасындағы сөз.
2. Біреуді танымай қалу.
3. «Ауыстыру» мағынасындағы сөз.
4. Адамның есімі қандай болады?

Көлденеңінен:

5. «Ат» сөзінің синонимі.
6. Қоштасу сөзі.
7. «Иә» деп айту.
8. Қыздар досын .... деп атайды.

2 **Диалогті тыңдап толықтырыңыз.**

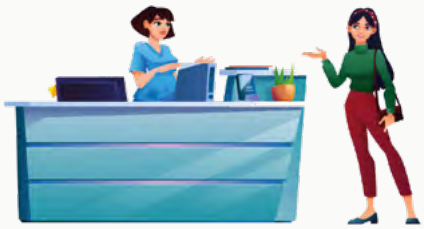
3 **Диалог құрастырып жазыңыз. Танысу үлгісін көрсетіңіз.**

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

4 **Мәтінді түсініп оқыңыз. «Дұрыс» немесе «бұрыс» ақпаратты белгілеңіз.**

Менің атым – Авлот. Менің ұлтым – өзбек. «Авлот» сөзі өзбекше «ұрпақ» деген мағынаны білдіреді. Менің атымды әкем қойған. Өз атым өзіме ұнайды. Атымды әдемі деп ойлаймын. Кейде ата-анам еркелетіп «Аволам» деп атайды. Есімімді ешқашан өзгертпеймін.

	Дұрыс	Бұрыс
1) Ұлдың аты – Аволам.	☑	☐
2) Оның ұлты – қазақ.	☐	☐
3) «Авлот» сөзінің мағынасы «ұрпақ» деген мағынаны білдіреді.	☐	☐
4) Авлотқа өзінің аты ұнамайды.	☐	☐
5) «Есімімді өзгертемін», - деді Авлот.	☐	☐

5 **Жоғарыдағы мәтінді екінші және үшінші жақта өзгертіп айтыңыз.**

Үлгі: Сенің атың – Авлот. ...

6 **Өзіңіз туралы айтып беріңіз. 4-тапсырмадағы үлгі мәтінді пайдаланыңыз.**

2
ТАРАУ

МЕНІҢ ОТБАСЫМ

2.А Біз тату отбасымыз
2.Ә Қазіргі отбасы қандай?
2.Б Отбасы мүшелерін сипаттайық
2.В Туған күніңмен, ағатай!
2.Г Бәрібір жақсы көремін...
2.Ғ Тарауды қайталау

Назар аударыңыз!

Менің	балам інім қарындасым үлкенім	**Біздің**	балаларымыз інілеріміз қарындастарымыз үлкендеріміз
Сенің	балаң інің қарындасың үлкенің	**Сендердің**	балаларың інілерің қарындастарың үлкендерің
Сіздің	балаңыз іниіз қарындасыңыз үлкеніңіз	**Сіздердің**	балаларыңыз інілеріңіз қарындастарыңыз үлкендеріңіз
Оның	баласы інісі қарындасы үлкені	**Олардың**	балалары інілері қарындастары үлкендері

1 **Суретті зерттеп қараңыз. Үйдегі балалардың үлкені, ортаншысы, кішісі қайсы екенін көрсетіңіз.**

бауыр
жеңге
күйеу
әйел
тату
ортаншы
бірге тұру

	Жарас	Айна	Сұлтан
үлкені	☐	☐	☐
ортаншысы	☐	☐	☐
кішісі	☐	☐	☐

2 **Сурет бойынша сұрақтарға жауап беріңіз.**

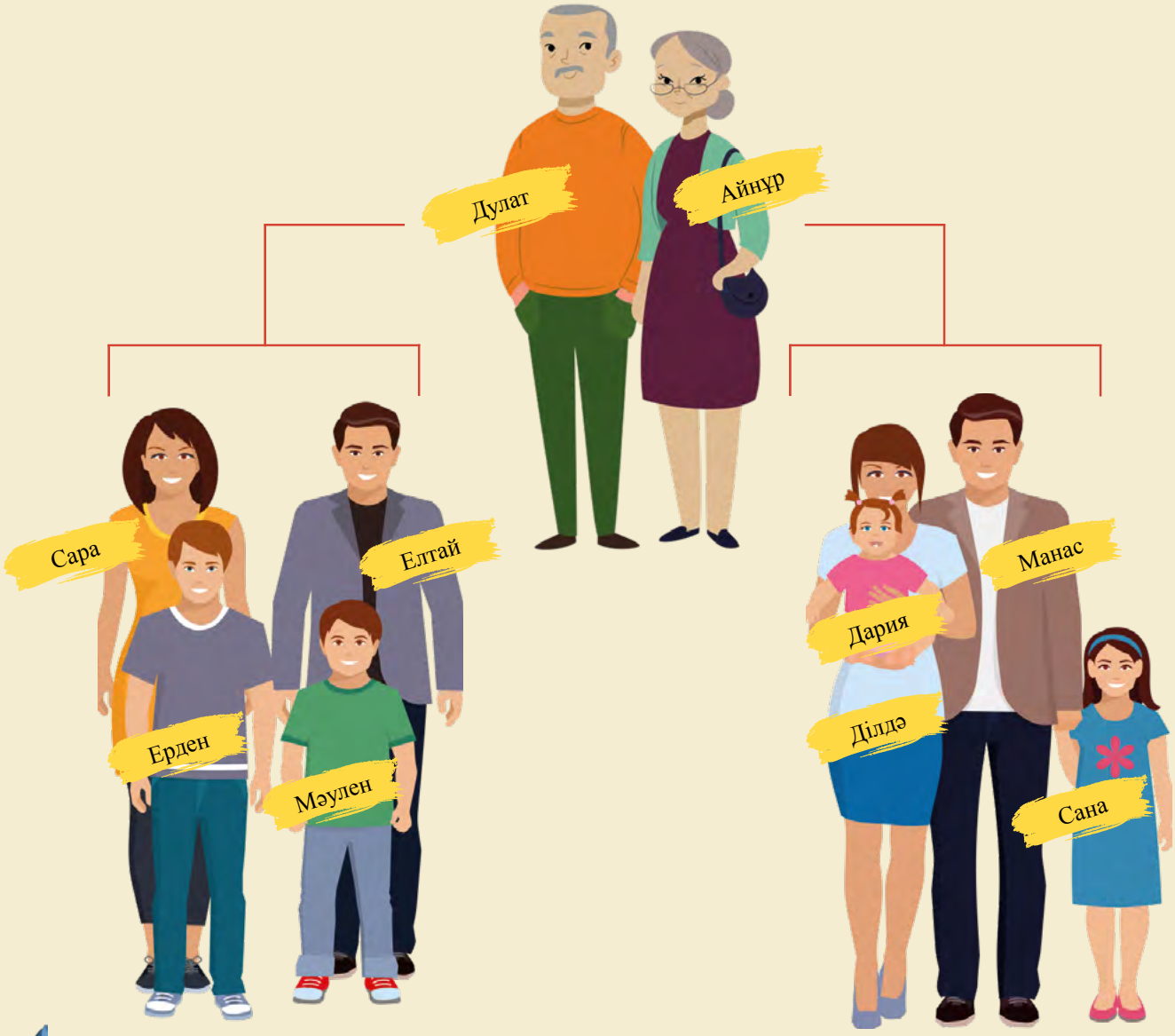
Отбасында қанша бала бар?
Баланың кішісі кім?
Балалардың үлкені ұл ма, қыз ба?
Отбасындағы ортаншы баланың аты кім?

3 **Мәтінді тыңдап, толықтырыңыз.**

Менің есімім – Ділдә. Дулат пен Айнұр – менің 1_____. Менің 2_____ бар. Оның 3_____ – Елтай. Жеңгемнің аты – Сара. Олардың екі 4_____ бар: үлкені – Ерден, кішісі – Мәулен. Біз бәріміз 5_____.

МЕНІҢ ОТБАСЫМ

Біз тату отбасымыз

4 **Суретке мұқият қараңыз. Сөйлемдерді аяқтаңыз.**

Қажет сөздер: ата-ана, күйеубала, аға, қарындас, жиен, бауырлар, немере

1. Айнұр мен Дулат – Ділдәнің _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _.

2. Манас – Дулат пен Айнұрдың *күйеубаласы*.

3. Ділдә – Манастың _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _.

4. Манас – Ділдәнің _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _.

5. Ерден мен Мәулен болса, Дулат пен Айнұрдың _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _.

6. Сана мен Дария болса, Дулат пен Айнұрдың _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ .

7. Ерден мен Мәулен – _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _.

8. Ділдә – үйдің кішісі, демек, ол – Елтайдың _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _.

5 **Өз отбасыңызды сызбаның көмегімен таныстырыңыз.**

1 **Сұрақтарды көршіңізбен талқылаңыз.**

Қазіргі отбасы қандай?
Қазіргі отбасында қанша баладан бар?
Бұрын отбасы қандай болды?

шағын
үйлену
тұрмыс құру
отбасы мүшесі
немере
шөбере

2 **Суреттерге қараңыз, салыстырыңыз.**

3 **Сөйлемдерді оқып, қай отбасы туралы айтылғанын анықтаңыз.**

	А	Ә
1. Біздің отбасымыз шағын.	✓	
2. Біздің отбасымыз өте үлкен. Отбасымызда 10 адам бар.		
3. Біздің екі қызымыз және бір ұлымыз бар.		
5. Біздің немере-шөберелеріміз бар. Біз бәріміз бірге тұрамыз.		

МЕНІҢ ОТБАСЫМ

Қазіргі отбасы қандай?

4 **Мәтінді оқыңыз, оның бөліктерін ретімен қойыңыз.**

№___ **А.** Биыл олардың отбасын құрғандарына 36 жыл толды.

№ *1* **Ә.** Менің ата-анам 1985 жылы үйленген. Олар Алматы қаласында танысқан. Ол кезде әкем де, анам да студент болған.

№___ **Б.** Үйде менен кейін екі бала бар. Інім 1992 жылы дүниеге келген, ал қарындасым 2000 жылы дүниеге келген.

№___ **В.** Біз бәріміз бірге тату тұрамыз. Менің ойымша, қазақ отбасында ата-аналар әрқашан балаларымен, немере-шөберелерімен бірге тұрған.

№___ **Г.** Мен үйдің үлкенімін. Мен 1988 жылы дүниеге келгенмін. 2009 жылы үйлендім. Бір қызым бар.

5 **Мәтін бойынша сұрақтарға жауап беріңіз.**

1. Мәдидің отбасы үлкен бе, әлде шағын ба?
2. Мәди кімдермен бірге тұрады?
3. Мәдидің ойынша, қазақ отбасы қандай?
4. Мәдидің әкесі қай жылы үйленген?
5. Мәдидің үлкені кім?
6. Мәдидің қарындасы тұрмыс құрған ба?
7. Мәдидің ата-анасы отбасын құрғанда шамамен нешеде болған?
8. Мәдидің ата-анасының немересі немесе шөбересі бар ма?

Назар аударыңыз!

Бұрын	Болашақта
бол+*ған*	бол+*а*+*ды*
оқы+*ған*	оқ+*и*+*ды*
бірге тұр+*ған*	бірге тұр+*а*+*ды*
көр+*ген*	көр+*е*+*ді*
бақ+*қан*	бағ+*а*+*ды*
сыйла+*ған*	сыйла+*й*+*ды*
үйлен+*ген*	үйлен+*е*+*ді*

6 **Бұрынғы отбасы мен болашақтағы отбасы туралы айтыңыз. Берілген үлгіні басшылыққа алыңыз.**

А. Бұрын отбасы _____ болған. Отбасы мүшелерінің саны _____ дейін жеткен. Бұрын қарт ата-анамен балалары _____.

Ә. Болашақта отбасы _____ болады. Отбасы мүшелерінің саны _____ болады. Мүмкін, ата-аналар балаларымен _____. Менің ойымша, ата-аналар немере, шөберелерімен _____ ___.

МЕНІҢ ОТБАСЫМ

Отбасы мүшелерін сипаттайық

1 **Сөздердің мағынасын түсініп алыңыз.**

толық
арық
мұрт
аласа
қылық
мақтаншақ

«Сұлу» сөзінің орнына «**әдемі**» сөзін қолдануға болады.

«Биік» сөзіне «**аласа**» сөзі антоним.

Бір анадан екі бала дүниеге бірге келсе, оларды «**егіз**» деп атаймыз.

Адамның жақсы немесе жаман әрекетін «**қылық**» дейміз.

Өзі туралы айта беретін адамды «**мақтаншақ**» деп айтамыз.

2 **Антоним сөздерді табыңыз. Сыңарларды қосыңыз.**

сұлу

күшті

әлсіз

кәрі

ұсқынсыз

мұңды

көңілді

жас

ұзын / биік

қысқа / аласа

(шашы) бұйра

(шашы) тіке

МЕНІҢ ОТБАСЫМ

Отбасы мүшелерін сипаттайық

Назар аударыңыз!

Грамматика

Мен сұлу+мын, әлсіз+бін, жас+пын.
-мын/-мін, -бын/-бін, -пын/-пін

Сен сұлу+сың, әлсіз+сің, жас+сың.
-сың/-сің

Сіз сұлу+сыз, әлсіз+сіз, жас+сыз.
-сыз/-сіз

Ол сұлу, әлсіз, жас.

3 **Көп нүктенің орнына тиісті жалғауды қойып айтыңыз.**

Мен	анам сияқтымын. сұлумын. арық_____. көңілді_____. жас_____. мақтаншақ емес_____.

Менің	шашым бұйра емес. бойы____ ұзын. мінез____ жұмсақ. көз____ қоңыр.

Мен	әкеме ұқсағанмын. келбетті_____. егіздің сыңары_____. ақылды_____. кішкене толық_____. кәрі емес_____.

Менің	шашым бұйра. бойы____ аласа. мінез____ кішкене қиын. мұрт____ жоқ.

4 **Сұрақтарға жауап беріңіз. Үлгілерді пайдаланыңыз.**

Сіз кімге ұқсағансыз?

Үлгі: *Мен әкеме ұқсағанмын. Менің бойым ұзын, аққұбамын, келбеттімін. Мінезім жұмсақ.*

_ _
_ _
_ _
_ _
_ _
_ _
_ _
_ _

Жаман қасиетіңіз бар ма?

Үлгі: *Әрине, жаман мінезім бар. Мен ашуланшақпын, қызғаншақпын, кішкене мақтаншақпын. Үйдің кенжесімін ғой, сол себепті аздап еркемін.*

_ _
_ _
_ _
_ _
_ _
_ _
_ _
_ _

5 **Отбасы мүшелерінің бірін сипаттап беріңіз. Оның түр-тұлғасы, мінезі қандай?**

1 **Сөз мағынасын суретпен түсіндіріңіз.**

бауырмал
қамқор

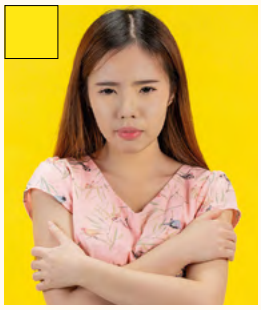
көңілді

бауырмал

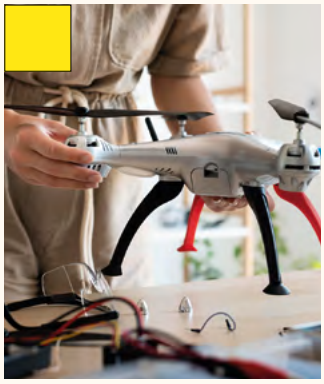

қамқор

тапқыр

2 **Жаңылтпашты тез айтып үйреніңіз.**

Жайна: "Мен бауырмалмын", - дейді.
Санжар: "Мен бауырмалмын", - дейді.
Арон: "Мен бауырмалмын", - дейді.
Олардың барлығын "бауырмал бауырлар" дейді.

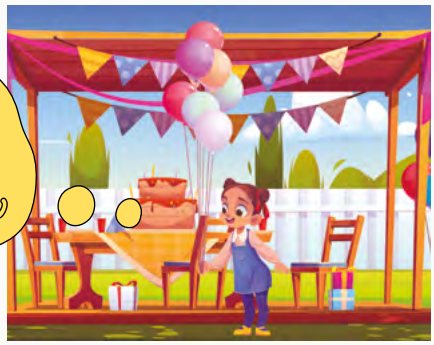
***

Жайна: "Мен қамқор әпкемін", - деп мақтанады.
Санжар: "Мен тапқырмын, еркемін", - деп шаттанады.
Ал Жайна мен Санжардың ағалары не деп мақтанады?

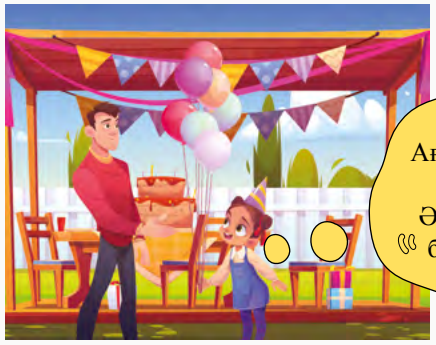
МЕНІҢ ОТБАСЫМ

Туған күніңмен, ағатай!

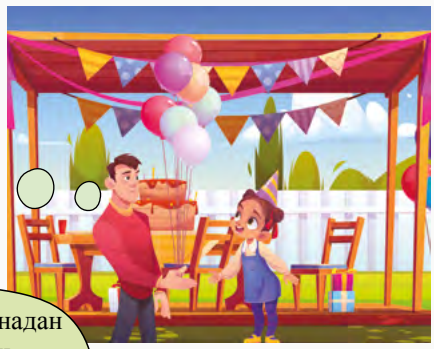
3 **Сурет бойынша әңгіме құрастырып айтыңыз. Мәтінге тақырып таңдаңыз.**

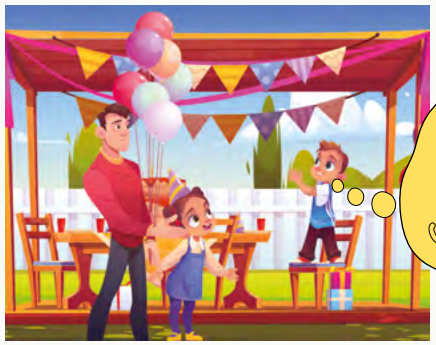
Мен бүгін өте көңілдімін, қуаныштымын. Бүгін ағамның туған күні.

Ағатай, туған күнің құтты болсын! Әрқашан, көңілді, бақытты, көрікті бол.

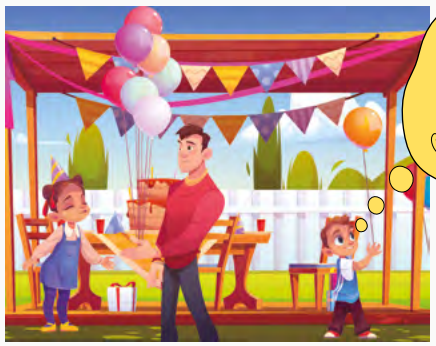
Рақмет! Сен де әрқашан осындай қамқор, бауырмал, ақылды бол.

Мен де ақылдымын, бауырмалмын. Сізді шын жүректен құттықтаймын.

Санжар, сен Жайнадан да ақылдысың. Жайна маған жай ғана: «Құттықтаймын!» – деді. Ал сен: «Шын жүректен құттықтаймын!» – дедің.

Мен Жайнадан да ақылдымын. Ағам мені бәрінен жақсы көреді.

4 **Мәтіндегі кейіпкерлерге жазбаша мінездеме беріңіз.**

Жайна	Санжар	Арон
_____	_____	*Арон – балалардың үлкені. Ол – мейірімді, қамқор, ақылды, бауырмал әрі тапқыр адам.*
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	

5 **Туысыңызға смс арқылы мақтау сөз жазыңыз. Оның жақсы қасиеттерін атап көрсетіңіз.**

_____

_____

_____

бойжеткен
жігіт
ешқашан
адал
егіз

1 **Сөйлемдерді оқыңыз. Пікір білдіріңіз.**

А. Үйдің үлкені болған жақсы.
Ә. Үйдің кішісі болған жақсы.
Б. Үйде жалғыз бала болған жақсы.
В. Ата-әженің баласы болған жақсы.

сенімді емеспін
келіспеймін
келісемін
мүмкін
мүлде келіспеймін
толық келісемін

2 **Көп нүктенің орнына тиісті қосымшаны қойыңыз. Сұрақ құрастырып, көршіңізден жауап алыңыз.**

Сен үйдің үлкені_____ бе?
Сен үйдің кішісі_____ бе?
Сен үйде жалғыз бала_____ ба?
Сен үйде кімнің баласы_____, ата-әжесінің бе, әке-шешеңнің бе?

3 **Мәтіндерді оқыңыз. Көп нүктенің орнына тиісті сөздерді қойыңыз.**

Айсана

Менің әпкем өте _____ бойжеткен. Оның шашы _____, ұзын, бойы да ұзын. Оның келбеті _____. Достары оған қызығып қарайды. Университетте ол қандай қыз, мен оны білмеймін. Ал ол - үйде тым _____қыз. Мінезі өте _____. Ол сондай қызғаншақ және _____. Әжем тәттілер әкелсе, ол кәмпитті маған бермейді, өзі жейді. Ол _____ емес.

Ләззат

Менің сіңлім өте ерке және _____. Ата-анам бар тәттіні оған береді. Олар маған: «Сен үйдің үлкенісің, ақылдысың ғой», - дейді. Үйдің кішісі болған қандай жақсы!
Менің сіңлім маған мүлде ұқсамаған. Ол - _____ қыз, ал мен ақпын. Ол ерке, ал мен ерке емеспін. Бір жақсысы, ол көңілді, _____ . Мен оны бәрібір жақсы көремін. Мен оның _____ әпкесімін.

МЕНІҢ ОТБАСЫМ

Бәрібір жақсы көремін...

4 **Мәтін бойынша сұрақтарға жауап беріңіз.**

Апалы-сіңлілердің мінездері ұқсас па?

Кім өзін «қамқор адам» деп санайды?

Кімнің мінезі қиын?

Қыздардың ата-анасы тәттілерді алдымен кімге береді?

Кімді қызғаншақ деп айтуға болады?

Әжесінің қызы кім? Ләззат па, әлде Айсана ма?

Үйдің үлкені кім?

Кімді «бойжеткен» деп атай аламыз? Неге?

Кімнің шашы бұйра әрі ұзын?

Айсананың айтуынша, Ләззат бауырмал емес, сіз оған келісесіз бе? Неге?

Кім өзін «ерке емеспін» дейді?

Ешқашан өтірік айтпайтын адамды басқаша қалай айтуға болады?

5 **Өз бауырыңыз туралы айтыңыз. Берілген сөздерді қолданыңыз.**

Ешқашан • әрқашан • әлі • жігіт • бойжеткен • қиын • қамқор • адал • көңілді • ашушаң мақтаншақ • бауырмал • қонақжай • тату • аласа бойлы • ұзын бойлы • орта бойлы.

6 **Қазіргі заманға сай нақыл сөз құрастырып көріңіз. Көршіңізбен бөлісіп, оның пікірін біліңіз.**

А

Үлгі: 1. *Жомарт* болма, бай болмайсың.
2. _____ болма, біреуге жем боласың.
3. _____ болма, өзіңе уақыт қалмайды.
4. _____ болма, өзіңе бәрібір қайтып келмейді.
5. _____ болма, тез қартаясыз атанасыз.
6. _____ болма, құлар алдап кетеді.

Жем болу - пайда таппау, ештеңесіз қалу.

Ә

Үлгі: 1. *Бауырмал* бол, туысқаның көп болады.
2. _____ бол, достарыңа сыйлы боласың.
3. _____ бол, құрдастардан алда боласың.
4. _____ бол, сені қорқақ демесін.
5. _____ бол, ата-анаң алғыс айтсын.
6. _____ бол, ерке демесін.

"Ку" сөзі адамға қатысты айтылады. Синоним ретінде "айлакер" сөзі қолданылады.

1 **Сөздердің антонимін табыңыз.**

аласа _____ мұңды _____ мейірімді _____

толық _____ әлсіз _____

2 **Көп нүктенің орнына тиісті қосымшаны қойыңыз. Кей жерге қосымша қойылмайтынын ескеріңіз.**

1. Мен қонақжай*мын*_____.
2. Сіз өте сұлу_____.
3. Мен тым жай_____.
4. Ол өте әдемі _*Х*_ жігіт.
5. Сен мақтаншақ емес_____.
6. Сіз неге сонша мақтаншақ_____.
7. Мен қазір толық_____, танымайтын боларсың.
8. Ол көңілді_____ жігіт.
9. Мен егіздің бірі _____.
10. Сен әлі жас_____, кәрі емес_____.

3 **Көп нүктенің орнына тиісті қосымшаны қойыңыз.**

Мынау – менің бауыр____ Қанат. Мен оны 10 жыл бұрын көрдім. Ол менің әлсіз бөпе____ еді. Қазір көріп, танымай қалдым. «Бой____ қалай өсіп кеткен!» деп, мен оған таңғалып жатырмын. Әжем де оған: «Алтын____, сүйкімді____, келбетті____, арыстан____», – деп, бар жақсы сөздерін арнап жатыр. Менің іні____ аздап мақтаншақ екен. Ал сіздің бауыр____ бар ма, ол қандай?

4 **Бос орынды қажетті сөздермен толықтырыңыз. Өзіңізді сипаттаңыз.**

Мен әрқашан_____. Үнемі күліп жүремін. Ешқашан ешкімге ренжімеймін. Өзімді _____ _____, _____, _____ деп санаймын. Сондай-ақ өзімді _____, _____ _____, _____ деп айта алмаймын. Мен _____, _____, _____, ___ _____ адамдарды ұнатпаймын. Мұндай _____адамдармен ешқашан дос болмаймын.

5 **Айсәуленің түр-тұлғасын сипаттап жазыңыз.**

6 **Сөйлемдерді оқыңыз. «Ол қандай?» сұрағына жауап болатын сөзді табыңыз.**

1. Менің інім қолындағы тәттілерін ешқашан маған бермейді. *Қызғаншақ*.
2. Қарындасым бір кәмпиттің өзін екіге бөледі де, жартысын маған береді. _____.
3. Әпкем үнемі анама дастарқан жасауға, оны жинауға көмектеседі. _____.
4. Әкем бізге ешқашан дауыс көтермеді. _____.
5. Ағамның бойы ұзын емес. Ол менің анама ұқсаған. _____.
6. Мен болашақта да ата-анаммен бірге тұрамын. _____.
7. Мына егіздер әрқашан тату, төбелеспейді. _____.
8. Мен, расында, әдемімін. _____.
9. Ол ешқашан асықпайды. _____.

7 **Сөздердің мағынасын түсіндіріңіз.**

қызғаншақ	*Жеке затын ешкімге бермейтін адам.*
көңілді	_____
ақылды	_____
адал	_____
ұзын (бойлы)	_____
аласа	_____
мейірімді	_____
жомарт	_____

БАЛА КЕЗ

3.А Бала кездегі суреттер
3.Ә Менің фотоальбомым
3.Б Досымды сағынамын
3.В Бала кездегі ойындар
3.Г Ең үлкен жеңіс
3.Ғ Тарауды қайталау

3
ТАРАУ

БАЛА КЕЗ

Бала кездегі суреттер

күлкілі
ашулы
сүйкімді
нәресте
қуыршақ
сондай
шамамен

1 **Суретке сәйкес сөзді жазыңыз.**

~~көңілді~~ ~~күлкілі~~ ~~мұңды~~ ~~ашулы~~ ~~сүйкімді~~

күлкілі

сүйкімді

2 **Сөз тіркесін құрастырыңыз.**

күлкілі → *бала*	көңілді →	мұңды →
ашулы →	әдемі →	сүйкімді →
бауырмал →	күшті →	жас →

3 **Сурет пен сөзді сәйкестендіріңіз.**

көңілді　мұңды　ашулы　сүйкімді

4 **Тыңдаңыз және қайталаңыз. Бос орынды толықтырыңыз.**

Мына суретте ол 1 ..... Қандай тәтті кез!

Мына суретте ол өте 2 ..... Біреу оған сыйлық берген сияқты.

Мынаған қараңыз, мына суретте ол тым 3 ..... Кім ренжітті екен?

Бұл суретте де ол 4 ....., тым 5 ..... Көзіне қараңызшы!

Иә, ал мына суретте ол шын 6 ..... Оның қасында анасы бар.

5 **Мәтінді толықтырып оқыңыз. Қажетті ақпаратты суреттерден алыңыз.**

Мынау - оның бала кездегі суреттері. Бірінші суретте ол - шамамен бес айлық нәресте. Ол бұл суретте сондай ..... Екінші суретте ол шамамен үш немесе төрт жаста. Бұл суретте ол ..... Ал үшінші суретте ол .....

6 **Досыңыздың бала кездегі суреттерін сұрап алыңыз. Ол туралы айтып беріңіз.**

Үлгі:

Мынау менің досым – Ақан. Ол мына суретте 4 жаста. Ол өте сүйкімді бала...

БАЛА КЕЗ

Менің фотоальбомым

ескі
жаңа
жеке
бақытты
мынау / бұл

1 **Суретке сәйкес сөз тіркестерін атаңыз.**

ескі сурет

жеке сурет

топ суреті

жаңа сурет

түрлі-түсті сурет

2 **Сұрақтарға жауап беріңіз.**

Сіздің жеке альбомыңыз бар ма?
Альбомдағы суреттер ескі ме, әлде жаңа ма?
Альбомда шамамен қанша сурет бар?

3 **Мәтінді оқыңыз. Әр абзацтың суреттерін табыңыз.**

1 Мынау - менің бала кезім. Бұл суретте мен кішкентаймын. Қасымда бауырым бар. Қарашы, қандай ашулымын.

2 Мына суретте мен 1-сыныпта оқып жүрмін. Өте әдемімін.

3 Мынау да менмін. Бұл суретте мен сүйкімдімін. Шамамен екі жастамын. Тек, арықпын.

4 Мына суретте мен тәп-тәттімін. Кішкентай нәрестемін. Бұл - ең бақытты кез.

4 **Сұраққа жауап беріңіз, абзац нөмірін белгілеңіз.**

Ренжіген қыз суреті қай абзацта берілген? _____
Жаңа туған бала туралы қай абзацта берілген? _____
Мектеп кезіндегі сурет туралы қай абзацта айтылған? _____

5 **Мәтінді қайталап оқыңыз. Ішінен *-мын/-мін, -бын/-бін, -пын/-пін* қосымшасы бар сөздерді теріп жазыңыз.**

-мын/-мін	*-бын/-бін*	*-пын/-пін*

Есте сақтаңыз!

Мен	*-мын/-мін* *-бын/-бін* *-пын/-пін*	оқушымын, інімін, маманмын қызбын, әлсізбін доспын, жігітпін
Сен	*-сың/-сің*	оқушысың, інісің, мамансың қызсың, әлсізсің
Сіз	*-сыз/-сіз*	оқушысыз, інісіз, мамансыз қызсыз, әлсізсіз
Ол	-	оқушы, іні, маман қыз, әлсіз

6 **Сөздерге сәйкес қосымшаны табыңыз.**

1. Мен сұлу.....
2. Сіз қамқор адам...
3. Сен тым ерке...
4. Ол жақсы адам...

а ...сыз
ә ә. ...
б ...мын
в ...сің

7 **Мәтінді қайталап оқыңыз. «Мен» сөзінің орнына «сен», «сіз» және «ол» сөздерін қойып, өзгертіп оқыңыз.**

БАЛА КЕЗ

Досымды сағынамын

құрдас
көрші
үнемі
бір-біріне

1 **Сұрақтарды көршіңізбен талқылаңыз.**

Сіздің досыңыз бар ма? Ол қайда тұрады?
Досыңызды қашан көрдіңіз?
Досыңыз қандай адам?

Назар аударыңыз!

Біз	*-мыз/-міз* *-быз/-біз* *-пыз/-піз*	оқушымыз, іні**міз** маман**быз**, әлсіз**біз** дос**пыз**, жігіт**піз**
Олар	–	оқушылар, інілер мамандар, әлсіздер достар, жігіттер

2 **Ережені қолданып, қосымшаны жалғаңыз.**

1. Біз дос..... 2. Біз құрдас..... 3. Біз мына суретте оқушы..... 4. Бұл суретте біз бақытты..... 5. Біз тым ерке..... 6. Біз бір-бірімізге қамқор..... 7. Біз ең жақсы адам..... 8. Біз қазір білімді маман..... және әріптес.....

3 **Көп нүктенің орнына қажетті қосымшаларды қойыңыз. Кей жағдайда қосымша жалғанбайтынын ескеріңіз.**

1. Мен адал дос..... 2. Менің досым тым арық....., әлсіз..... 3. Сен де ерке..... 4. Біз өте қамқор бауыр..... 5. Сіз өте ақылды..... Біз көңілді..... әрі әрқашан тату..... 5. Мен бақытты бала..... 6. Сен өте мейірімді..... 7. Менің досым келбетті..... 8. Біздің досымыз білімді..... 9. Сіздің бауырыңыз тым күшті..... 10. Біз көңілді топ..... 11. Сенің досың әлі оқушы..... ма? 12.Олар бала кезден дос па? Қандай көңілді..... балалар! 13. Досым сияқты мен де ұзын....., тез....., күшті.....

Көрші
Қатар тұрған екі үйде тұратын адамдар, балалар бір-біріне көрші болады.

Құрдастар
Марат та, Самат та бес жаста. Олар – құрдастар.

4 **Мәтінді оқып, жақшаны ашыңыз.**

Мына суретте менің қасымда көршім Олжас тұр. Біз жай көрші емеспіз, біз (доспыз/досмыз). Біз өте (көңілдібіз/көңілдіміз). Бұл суретте біз 5-сынып (оқушысыпыз/оқушысымыз). Қараңызшы, қандай (сүйкімдіміз/сүйкімдібіз). Біз сондай (бақыттыбыз/бақыттымыз). Ал мына суретте біз (он жетідебіз/ он жетідеміз), (студентміз/студентпіз). Қараңызшы, біз сондай (күлкіліміз/күлкіліпіз). Екеуміз де (қап-қарапыз/ қап-қарамыз). Екеуміз ғана ауылдан келген (балапыз/баламыз). Мен досымды сағынамын. Сіз ше?

5 **Мәтін бойынша сұрақтарға жауап беріңіз.**

Олжас пен Дархан бір-біріне кім?
Бірінші суретте ұлдардың жасы шамамен нешеде?
Екінші суретте Дархан оқушы ма, әлде студент пе?
Дархан Болаттан үлкен бе?
Қай сурет ескі деп ойлайсыз?
Қай суретте Олжас пен Дархан сүйкімді?

6 **Өз досыңыз туралы өлең құрастырып айтыңыз.**

Менің досым .....,
Жадыратар өмірді.
Менің досым .....,
Бағалаймын жақұтты.

Мінезі де .....,
Келбеті де .....
..... да .....,
Доспен өмір .....

Қажет сөздер:

бақытты
мейірімді
көңілді
адал
жомарт
көрікті
керемет
тамаша

7 **Сөйлемдерді оқыңыз. Сөйлемдердің «дұрыс» немесе «бұрыс» екенін айтыңыз.**

	дұрыс	бұрыс
1. Сенің досың 14 жаста. Сен 18 жастасың. Сендер құрдассыңдар.	☐	☐
2. Егіз балалар бір-біріне құрдас болады.	☐	☐
3. Жомарт адам – мейірімді адам.	☐	☐
4. Көмек бермейтін адамды нағыз дос дейміз.	☐	☐

БАЛА КЕЗ

Бала кездегі ойындар

таяқ
мұрт
сақал
қонақ
шақыру
туған күн
тойлау
шар үру
майшам
жағу

1 **Көп нүктенің орнына қажет әріпті қойыңыз. Суретін табыңыз.**

1-__. д...п
2-__. қуырш...қ
3-__. ш...р
4-__. ...шақ
5-__. мылт...қ
6-__. ...ю

2 **Сұрақтарға жауап беріңіз. Суретті және үлгі сөйлемдерді қолданып сөйлеңіз.**

- Бала кезде қандай ойын ойнадыңыз?
- Ойыншықты сізге кім сыйлады?
- Сүйікті ойыншығыңыз қандай ойыншық болды?

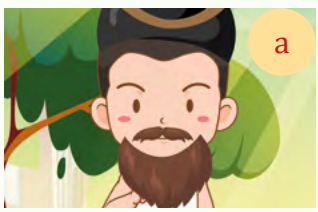
Бала кезде мен үнемі футбол ойнадым.
Бала кезде мен үнемі полиция ***болып ойнадым.***

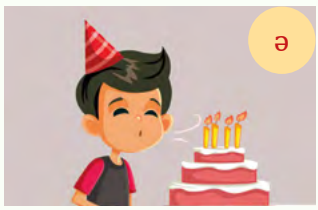
Менің сүйікті ойыншығым ..... болды.
Менің жақсы көретін ойыншығым ..... болды.

Ойыншықты маған ..... сатып әперді.
Ойыншықты маған ..... сыйлады.

3 **Сурет пен сөздерді қосыңыз.**

1 -___ шар үру

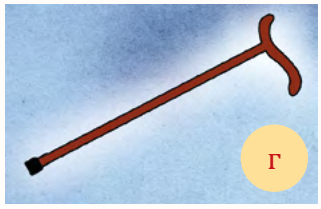
2 -___ мұрт/сақал тағу

3 -___ тойлау

4 -___ майшамды үру

5 -___ майшам жағу

6 -___ таяқ

4 **Диалогті оқыңыз. Ойланып, көп нүктенің орнына қажет сөзді қойыңыз.**

Назар аударыңыз!

Грамматика

(кеше/бұрын)
ойна+ды+м
бар+ды+м
кел+ді+м
айт+ты+м
күт+ті+м

Бауыржан: Сұлушаш, сен бала кезде кім болып ойнадың?

Сұлушаш: Мен үнемі ..... болып ойнадым. Менде стетоскоп болды. Ал сен ше?

Бауыржан: Мен үнемі ..... болып ойнадым. Ағай болу үшін мұрт, сақал тақтым. Әкем маған ойыншық мылтық пен тапанша сатып әперді.

Жадыра: Ал менің Әсия деген досым болды. Біз ..... болып ойнадық. Ол ата болды. Мен әже болдым. Менің таяғым болды. Екеуіміз немерелерге бардық. Менің інім мен сіңлім бізге немере болды. Немерелер қонақ шақырды. Кейде туған күн тойладық. Туған күнде шар үрдік. Майшам жақтық. Біз әрқашан қуанышты, көңілді болдық.

5 **Мәтіндерді сөздермен толықтырыңыз. Әр нұсқаға екі сөйлем қосыңыз.**

А) Менің досым бар. Оның аты – (кім?) ..... Біз екеуміз үнемі бірге ойнадық. Біз үнемі (қандай ойын?) ..... ойнадық. Біздің ойынымыз (қандай?) ....., ... болды. Біз өте (қандай?) ....., ..., ... болдық. Біз әлі (кімбіз?) ....., бірге жұмыс істейміз, бір қалада тұрамыз. _____
_____

Ә) Бала кезде менің сүйікті ойыншығым (не?) ..... болды. Оны маған (кім?) ..... сатып әперді. Менің ойыншығым (қандай?) ....., ..., ..., ... болды. Мен бұл ойыншықпен шамамен (неше? қанша?) ..... жаста ойнадым. Бала кез - адамның ең (қандай?) ....., ..., ... уақыты. _____
_____.

БАЛА КЕЗ

Ең үлкен жеңіс

жеңіс
сахна
байқау
жеңімпаз
биші
тар

1 **А) Диалогті оқыңыз. Онда кімдер сөйлесіп жатқанын айтыңыз.**

– Балалар, **сендер бишісіңдер ғой**, солай ма?
– Иә, **біз** осы байқауға келген ең **жас бишілерміз**.
– Қалай ойлайсыңдар, жеңіс кімдікі болады?
– Әрине, жеңіс біздікі болады.
– **Сендер**, расында да, **батылсыңдар**, өте **әдемісіңдер**. Сәттілік тілейміз.
– Рақмет, **сіздер** де өте **сұлусыздар**. Сіздер де жақсы билеп шығыңыздар.

Ә) Қарамен берілген сөздерге назар аударыңыз. *-сыңдар/-сіңдер/-сыздар/-сіздер* **қосымшалары қай кезде таңдалатынын айтыңыз.**

Назар аударыңыз!

Біз	*-мыз/-міз* *-быз/-біз* *-пыз/-піз*	оқушы**мыз**, іні**міз** маман**быз**, әлсіз**біз** дос**пыз**, жігіт**піз**
Сендер	*-сыңдар/-сіңдер*	оқушы**сыңдар**, іні**сіңдер** маман**сыңдар**, әлсіз**сіңдер** дос**сыңдар**, жігіт**сіңдер**
Сіздер	*-сыздар/-сіздер*	оқушы**сыздар**, іні**сіздер** маман**сыздар**, әлсіз**сіздер** дос**сыздар**, жігіт**сіздер**
Олар	–	оқушылар, інілер мамандар, әлсіздер достар, жігіттер

2 **Тиісті қосымшаны таңдаңыз. Бір қосымша артық.**

1. Біз биші..... 2. Сендер жеңімпаз..... 3. Сіздер тамаша топ..... 4. Олар оқушы

Ә *-сыңдар* | ... | Б *-сыздар* | В *-міз* | Г *-мін*

3 **Көп нүктенің орнына тиісті қосымшаны қойыңыз.**

Байқау суреттері

Сауда

«Сендер ең ақылды, ең сұлу, ең батыл биші.....! Ешкімге қарамаңдар, сахна тар деп ойламаңдар. Сендер мықты қыз..... ғой!» - деп апай бізді сахнаға алып шықты. Осы кезде біреу түрлі-түсті шамдарды жақты. Біздің музыка..... басталды. Біз жақсы биледік. Біздің би залға ұнады, олар өте көңілді отырды.

Биден соң «Балалар, сендер, расында да, керемет.....! Сендер бірінші орында.....!» - деп бізге біреулер айқайлады. Жан-жақтан «Біз жеңімпаз.....», «Сендер тамаша биші.....», «Сендер өте әдемі.....», «Сендер қандай батыл.....», «Сендер ең ақылды балалар.....», «Кішкентай жұлдыз.....» деген дауыстар шықты. Біз бірінші орын алдық. Сондықтан біз өте қуанышты....., бақытты....., көңілді.....Бұл байқау Нұр-Сұлтан қаласында өтті. Мына суреттерге бес жыл болды. Бұл бала кездегі ең үлкен жеңіс болды.

4 **Өз жеңісіңіз туралы айтып беріңіз. Берілген сөздерді қолданыңыз.**

Қажетті сөздер: жеңіс, сахна, байқау, жеңімпаз, тойлау, бақытты.

5 **Мәтінді қайта оқып, кестені толтырыңыз. Есімдікке сай қосымша жалғаңыз.**

	Қандай?	**Кім?**
Біз	ақылды....., сұлу....., батыл....., мықты....., көңілді.....	биші.....
Сендер		
Сіздер		
Олар		

БАЛА КЕЗ

Тарауды қайталау

1 **Егіздер қандай? Сипаттама сөздерді жазыңыз.**

_____ _____ _____

_____ _____ _____

_____ _____ _____

_____ _____ _____

2 **«*Мен*», «*сен*», «*сіз*», «*ол*», «*біз*», «*сендер*», «*сіздер*», «*олар*» сөздерін бос орындарға қойыңыз.**

..... нәрестеміз, ... бақыттысыңдар, ... күшті,

..... жеңімпазсыздар, ... құрдаспын, ... ақылдысыз,

..... көршісің, ... еркемін, ... достар.

3 **Мәтінді оқып, суретпен сәйкестендіріңіз.**

А-___. Біздер егіздерміз. Бір әрқашан біргеміз, татумыз. Мына суретте біз дәрігерміз. Қараңызшы, біз қандай сүйкімдіміз. Қолымызда текше бар. Бұл дұрыс емес. Бізге стетоскоп керек қой.

Ә-___. Ал мына суретте біз боксшымыз. Біз ең жас боксшымыз. Боксты біз ерте бастадық. Қараңыздар, біз қандай күштіміз, мықтымыз. Қане, інім, Әлихан ағаңа қарашы!

Б-___. Мына бір суретте біз моншадамыз. Монша өте ыстық. Біз бәрібір көңілдіміз, бақыттымыз. Аңсарда қалпақ бар. Менде неге жоқ? Бұл дұрыс емес. Менде де қалпақ болу керек.

В-___. Мына суретте біз бір жастамыз. Үлкен жігітпіз. Туған күнді тойлауға келген қонақтар қайда? Суретте тек екеуіміз отырмыз.

4 **Жұп болып диктант жазыңыз.**

А оқушы

Біз егіздерміз,
_____, көңілдіміз.
Біз егіздерміз,
Көркейтеміз өмірді біз.
Біз құрдаспыз,
Мәңгі бірге _____.
Біз жеңімпазбыз,
Болашақ _____.

Ә оқушы

Біз _____,
Бақыттымыз, көңілдіміз.
Біз егіздерміз,
Көркейтеміз өмірді біз.
Біз _____,
Мәңгі бірге жолдаспыз.
Біз _____,
Болашақ өнерпазбыз.

5 **Егіздер туралы жазыңыз.**

Үлгі:
Мен егіздер туралы жақсы білемін. Олар өте көңілді, қамқор, мейірімді болады. Олар әрқашан тату болады. Егіздер өте талантты болады.

Назар аударыңыз!

Өнерпаз – өнерлі адам.

текше

қалпақ

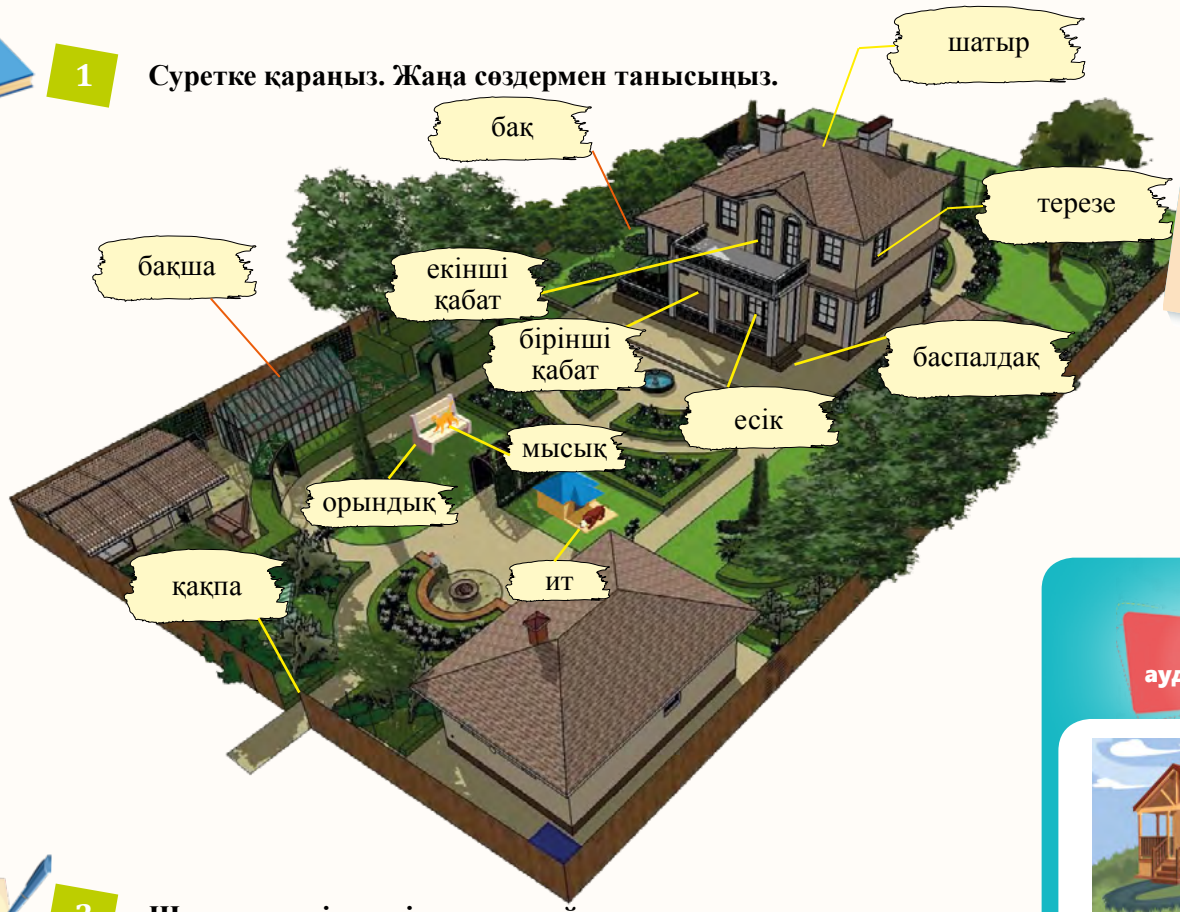
4

ТАРАУ

МЕНІҢ ҮЙІМ

4.А Менің үйім
4.Ә Үйдегі заттар
4.Б Бөлмені жинайық!
4.В Үй шаруасы
4.Г Үйдің жоспары
4.Ғ Тарауды қайталау

1 **Суретке қараңыз. Жаңа сөздермен танысыңыз.**

шатыр
есік
терезе
баспалдақ
бақ

2 **Шатасқан әріптерді орнына қойыңыз.**

1. резете	*терезе*	5. дақлабсап	_____
2. қаб	_____	6. ындықор	_____
3. ыршат	_____	7. шабақ	_____
4. кісе	_____	8. қысым	_____

3 **Сөйлемдерді суретпен салыстырыңыз. «Дұрыс», «бұрыс» ақпаратты анықтаңыз.**

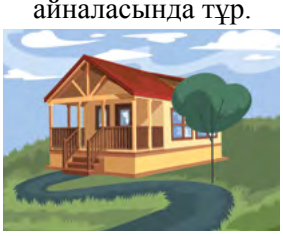
	дұрыс	бұрыс
1. **Екінші қабатта** үш терезе бар.	☑	☐
2. **Шатырда** бір кіші терезе бар.	☐	☐
3. Бақша **үйдің артында** тұр.	☐	☐
4. Есік **терезенің қасында** тұр.	☐	☐
5. Орындық **үйдің жанында** тұр.	☐	☐
6. **Бірінші қабатта** екі терезе бар.	☐	☐
7. Ит **үйдің алдында** жүр.	☐	☐
8. Мысық **орындықтың қасында** отыр.	☐	☐
9. Қияр мен қызанақ **бақшада** өсіп тұр.	☐	☐
10. **Итте** бау бар.	☐	☐

Назар аударыңыз!

Ағаш үйдің артында тұр.

Ағаш үйдің алдында тұр.

Ағаш үйдің айналасында тұр.

Ағаш үйдің жанында тұр.

МЕНІҢ ҮЙІМ

Менің үйім

4 **3-тапсырмадағы қарамен берілген сөздерді оқыңыз. Сөздерге қандай сұрақ қоюға болады? Кестені толтырыңыз.**

Кімде?	Неде?	Қайда?
		екінші қабатта

5 **Сөздерге *-да, -де, -та, -те, -нда, -нде* қосымшасының бірін жалғаңыз.**

ауыл___ бақша___

қақпа___ гараждың іші___

шатыр___ орындық___

баспалдақ___ үйдің қасы___

терезе___

Назар аударыңыз!

Кімде? Неде? Қайда?	*-та/-те*	Маратта Әсетте қабатта есікте
	-да/-де	Айназда Жанелде ауылда үйде
	-нда/-нде	үйдің алдында үйдің терезесінде

6 **Мәтінді тыңдаңыз. Үйдің айналасында не бар? Суретін салыңыз.**

7 **Суретіңізді сипаттап айтыңыз. Көршіңіздің суреті мен өз суретіңізді салыстырыңыз. Мәтінді қайта тыңдап, тексеріңіз.**

8 **Өз үйіңіз туралы айтып беріңіз.**

1. Неше қабатты үйде тұрасыз?
2. Үйіңіздің айналасында нелер бар?

1 **Заттармен танысыңыз. Олар қай бөлмеде тұруы керек? Орналастырыңыз.**

тоңазытқыш
кітап сөресі
шелек
жастық
кереует
шаңсорғыш
кілем
қолорамал
көрпе

үстел

орындық

кітап сөресі

тоңазытқыш

шелек

кілем

жастық

көрпе

қолорамал

шаңсорғыш

кереует

теледидар

шам

сусабын

пеш

2 **Заттарды қайда қойдыңыз? Айтып беріңіз.**

Үлгі: *Тоңазытқыш ас үйде тұр.*
Кітап сөресі жатын бөлмеде тұр.

3 **Ойланыңыз. Өз ойыңызды айтыңыз.**

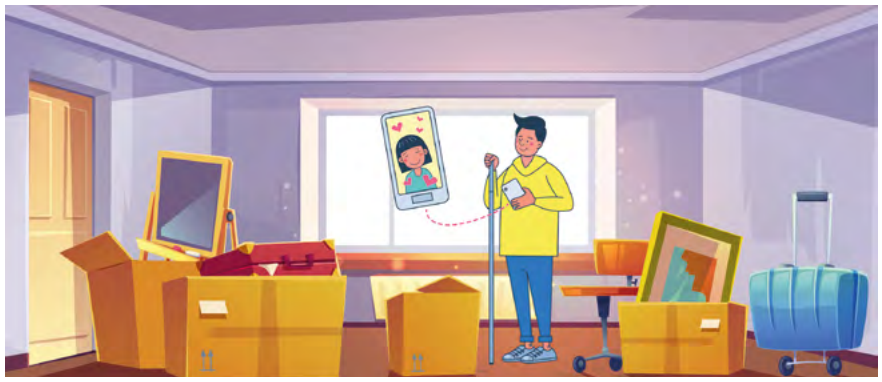
- Әдетте теледидарды қайда қояды?

- Әдетте теледидар жатын бөлмеде тұрады.

- Әдетте шаңсорғышты қайда қояды?

- Әдетте шаңсорғыш жатын бөлмеде тұрады.

4 **А) Суретке қараңыз. Мәтіннің мазмұнын болжаңыз.**

Ә) Мәтінді оқыңыз. Мәтін бойынша сұрақтар құрастырыңыз. Көршіңізден жауап алыңыз.

Алло... Заттарды әкелді. Кітап сөресі, кереует, аяқты шам жатын бөлмеде тұр. Жастықты, көрпені де сонда апардым. Қонақ бөлмеде үлкен үстел мен орындықтар тұр. Теледидарды да сонда қойдым. Айнаны, кір машинасын жуынатын бөлмеге қойдым. Тоңазытқыш ас үйде тұр. Айтпақшы, мына шелекті, бөшкені қайда қою керек? Олар ас үйде тұра ма, әлде жуынатын бөлмеде тұра ма?

Назар аударыңыз!

Кімді? Нені?	*-ны/-ні*	бала**ны** әже**ні** көрпе**ні** кесе**ні**
	-ты/-ті	Самат**ты** Есет**ті** тоңазытқыш**ты** еш**ті**
	-ды/-ді	Самал**ды** Кемел**ді** шам**ды** еден**ді**
	-н	кітап сөрес**ін** жазу үстел**ін** оның балас**ын**

5 **Мәтіннен *кімді? нені?* сұрақтарына жауап беретін сөздерді табыңыз. Қосымшаның мәнін түсіндіріңіз.**

1 **Сөздер мен суреттерді сәйкестендіріңіз.**

кілт
қолшатыр
қорап
сөмке
тарақ
көзәйнек

А) кілт Ә) қорап Б) тіс щеткасы В) сөмке

1- *Б* 2-__ 3-__ 4-__

5-__ 6-__ 7-__ 8-__

Г) көзәйнек Ғ) қолшатыр Д) тарақ Е) доп

2 **Суреттерді қолданып, сұрақ құрастырыңыз. Сұрақтарға өзіңіз жауап беріңіз.**

Үлгі: – Тіс щеткасының орны қайда? – Тіс щеткасының орны қорапта.
– Көзәйнектің орны қайда? – ...

3 **Сөйлемдерді оқыңыз. Қарамен берілген сөздерге қойылатын сұрақты анықтаңыз.**

1	*Кімді?*	3	*Қайда?*	6	*Кімнің?*
2	*Нені?*	4	*Кімде?*	7	*Ненің?*
		5	*Неде?*		

1. [7] **Кілттің** түсі сары ма? 2. [__] **Тарақтың** айнасы бар ма? 3. [__] **Қолшатырдың** орны қайда? 4. [__] **Көзәйнектің** қабы жоқ. 5. [__] **Доптың** түсі сары, қасында кішкене қорап жатыр. 6. [__] **Досымның** бөлмесі жарық. 7. [__] **Үйдің** кілті жоқ, қайда? 8. Кілт [__] **үстелде** жатыр. 9.Менің [__] **әкемде** көлік бар. 10. [__] **Қолшатырды** таптым.

Назар аударыңыз!

Грамматика

Кімнің? Ненің?	***-ның/-нің***	Алуа**ның**, Әскен**нің**, айна**ның**, сөмке**нің**
	-тың/-тің	Мара**ттың**, Сәбит**тің**, жастық**тың**, кілт**тің**
	-дың/-дің	Қамар**дың**, Кемел**дің**, қағаз**дың**, үстел**дің**

МЕНІҢ ҮЙІМ

Бөлмені жинайық!

4 **Көп нүктенің орнына тиісті қосымшаны (*-ның/-нің, -дың/-дің, -тың/-тің*) қойыңыз.**

1. Бөлме*нің* іші шашылып жатыр. 2. Еден..... түсі қоңыр. 3. Жастық..... орны кереуетте болу керек. 4. Аяқ киімді қорап..... ішіне салу керек. 5. Кілт..... бауы үстелде жатыр. 6. Гүл терезе..... алдында тұруы керек. 7. Мынау шаңсорғыш..... орны емес пе? 8. Анау Айназ..... суреті ме?

5 **Суретті зерттеп қараңыз. Әр заттың орнын табыңыз. Үлгіні қолданып сөйлеңіз.**

Үлгі: *Жастық кереуеттің үстінде болу керек.*

6 **Өз бөлмеңізді сипаттап беріңіз. Заттарыңыз қай жерде тұрғанын айтыңыз.**

Үлгі: *Менің бөлмем жарық әрі таза. Бөлмеде шкаф бар. Оның ішінде менің киімдерім және кілт, қолшатыр, көзәйнек, сөмке сияқты жеке заттарым бар...*

1 **Суреттермен танысыңыз. Сурет бойынша сөйлем құраңыз.**

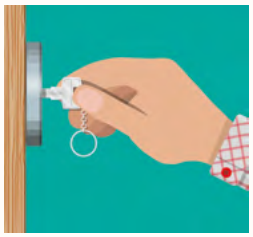
Үлгі: *Қыз ыдыс жуып жатыр. Бала төсек салып жатыр.*

есікті кілттеу
шаң сүрту
кілем төсеу
бақшаны суару
қоқыс төгу
төсек жинау
ауланы сыпыру

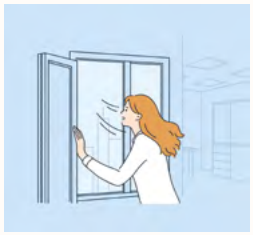

ыдыс жуу

төсек салу

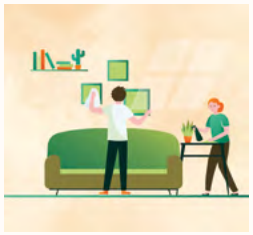

төсек жинау

есікті кілттеу

кілем төсеу

терезені ашу

ағаш отырғызу

шаң сүрту

шаң сору

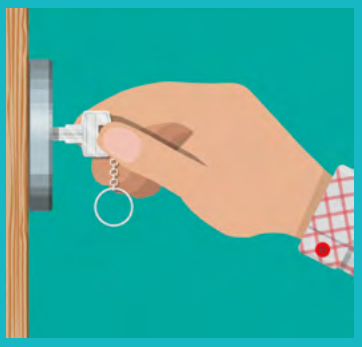

ауланы сыпыру

қоқыс төгу

бақшаны суару

Назар аударыңыз!

Осы шақ

Іс-әрекет қазір болып жатыр.
Мысалы: Болат есікті кілттеп жатыр.
қимыл мағыналы

(түбір)-жұрнақ+жалғау

2 **Сызбаларды салыстырыңыз. Қандай айырмашылық бар, түсіндіріңіз.**

МЕНІҢ ҮЙІМ

Үй шаруасы

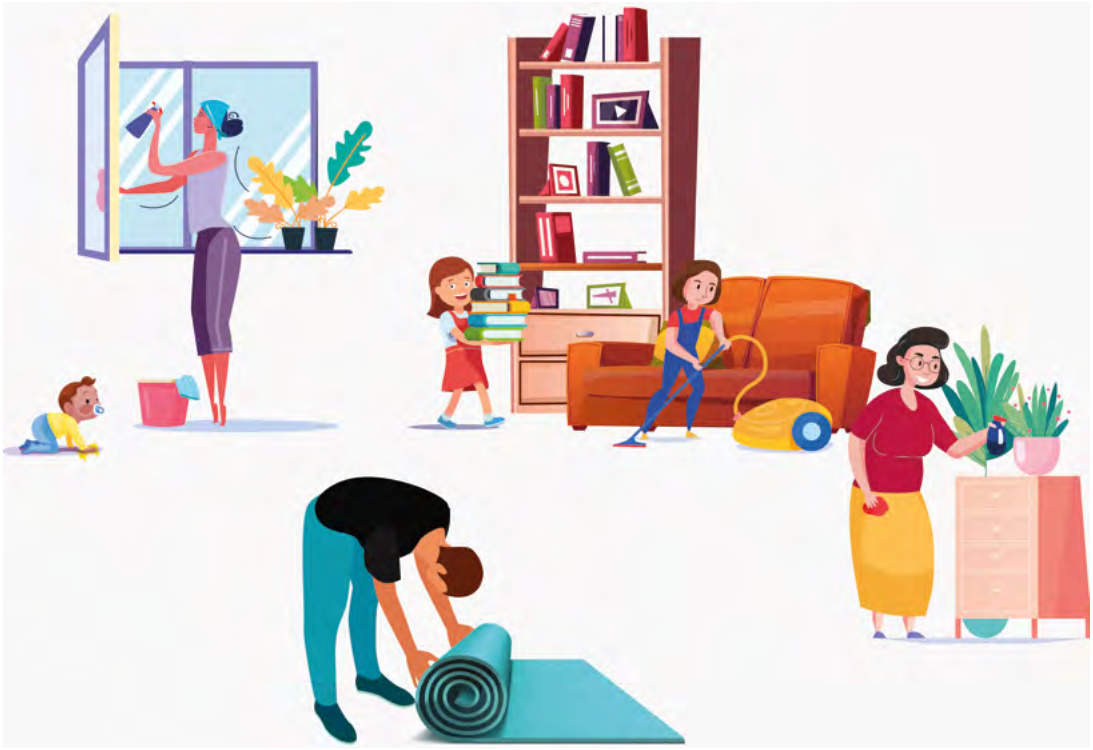
3 **Көп нүктенің орнына *-ып/-ін/-п* қосымшаларының біреуін қойыңыз.**

1. Қазір сағат жеті болды, мен әлі төсек жина*п* жатырмын. 2. Сен айнаны сүрт... жатырсың ба? 3. Әжем гүлді суар... жатыр. 4. Менің ата-анам жұмысқа кет... бара жатыр. 5. Ағам екеуіміз кілем тазала... жатырмыз. 6. Олар терезе жу... жатыр. 7. Менің атам ағаш отырғыз... жатыр. 8. Сіз қақпаны боя... жатырсыз. 9. Туыстарым жаңа үй сал... жатыр. 10. Сендер кітаптарды сөреге жина... жатырсыңдар ма? 11. Біз шаң сүрт... жатырмыз.

4 **Көп нүктенің орнына тиісті қосымшаны қойыңыз.**

1. Мен тамақ пісір*ін* жүр*мін*. 2. Сендер бақшаны суар... жатыр... ма? 3. Сен есікті аш... тұр..., мен кітаптарды әкелейін. 4. Анам ауланы сыпыр... жатыр..., ал әкем қақпаны боя... жатыр... . 5. Біз еденді жу... жатыр... . 6. Сіз төсек жина... жатыр... ғой, мен таңғы ас дайындайын. 7. Мен есікті кілте... жатыр... .

5 **Отбасы мүшелері не істеп жатыр? Мәтін құрастырып жазыңыз.**

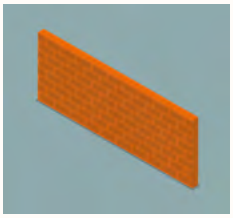

1 **Сөздер мен суреттерді сәйкестендіріңіз.**

шаршы метр
кіреберіс
төр
аудан

А) кіреберіс Ә) жарық Б) қабырға В) шаршы метр

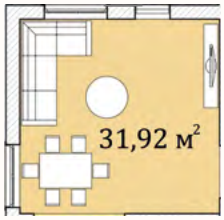
1- *Б*

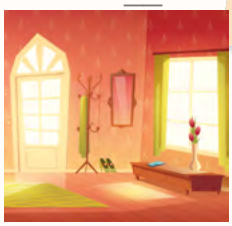
2-__

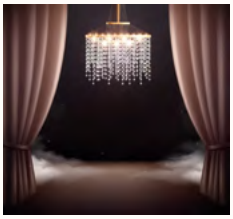
3-

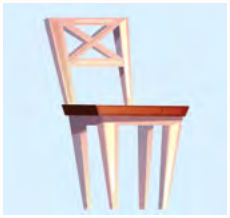
4-__

5-__

6-__

7-__

8-__

Г) киімілгіш Ғ) аспалы шам Д) кітап сөресі Е) орындық

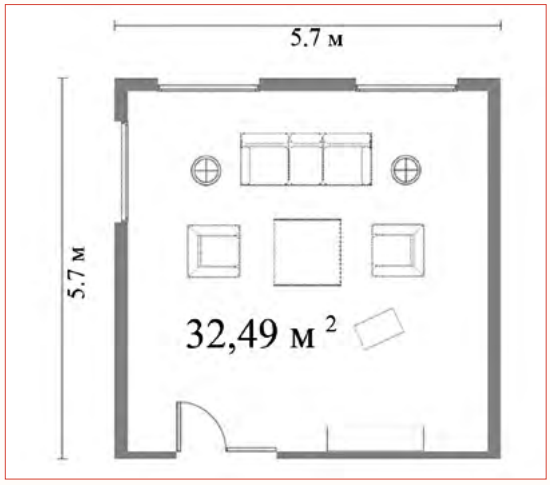
2 **Көршіңізбен бірге талқылаңыз.**

1. Сіздің үйіңіз үлкен бе, әлде шағын ба? Қанша шаршы метр болады?
2. Кіреберіс бөлме кең бе? Онда қандай заттар бар?
3. Үйіңізде қанша бөлме бар? Жуынатын бөлме нешеу?
4. Сенің бөлмең жарық па?
5. Бөлмеңде қандай заттар бар? Төрде не тұр? Оң жақ қабырғада не бар?

«**Төр**» – есікке қарсы жер. Бөлменің жоғарғы тұсын төр деп атаймыз. Қонақ төрде отырады.

3 **Бөлмені сипаттап айтыңыз.**

Жарық, **кең**, **төр**, **шаршы метр**, **қабырға**, **кіреберіс** сөздерін қолданыңыз.

МЕНІҢ ҮЙІМ

Үйдің жоспары

4 **Мәтінді тыңдаңыз. Сұрақтарға жауап беріңіз.**

Мәтінде не туралы айтылған?
Үйдің ауданы үлкен бе, әлде кіші ме?
Үйде қандай заттар бар?

5 **Мәтінді қайталап тыңдаңыз. Бөлмелердегі заттардың суретін салыңыз.**

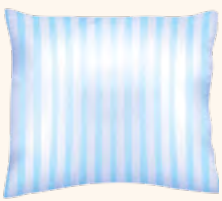

1

Ойын ойнаңыз. Бөлім бойынша өткен сөздерді қолданыңыз. 1-6 сандары көрсетілген текшені екі рет лақтырыңыз. Екі сан қосылған жердегі суретті қолданып сөйлем құраңыз.

қақпа байлау

6						
5						
4						
3						
2						
1						
	1	2	3	4	5	6

2 **Үлгі бойынша сөйлем құрастырыңыз.**

... киімді ... ... → жина.

... қабырғада ... ... → ілулі тұр.

... үстелде ... ... → тұр.

3 **Мәтінді оқыңыз. Мәтін мазмұнына сай суретті тауып көрсетіңіз.**

Мен қазір ата-әжемнің үйіндемін. Бүгін сенбі. Біз сенбіде үй жинаймыз. Мынау - менің жеңгем. Оның есімі - Асыл. Ол тамақ пісіріп жатыр. Мен еден жуып жатырмын. Сіңлім шаң сүртіп жүр. Әжем үйдегі гүлдерді суарып жүр. Атам мен ағам далада жүр. Атам ағаштарды суарып жүр. Көрші бала келіп, атама көмектесіп жүр. Ол ағаштарды суарып жатыр. Ал ағам қақпаны бояп жатыр.

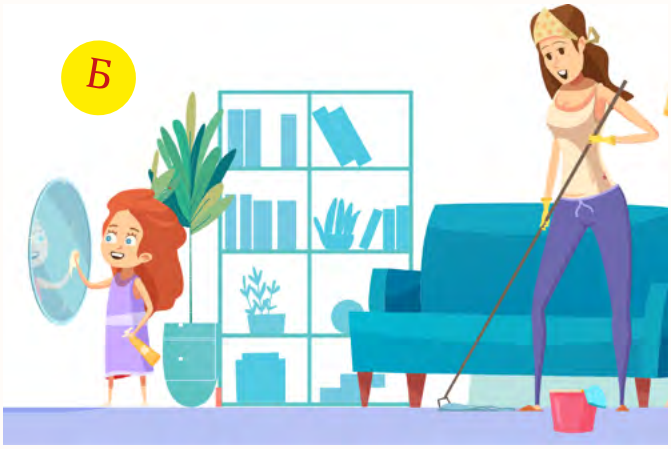
А

Ә

Б

В

3 **Суреттерді кейіпкерлермен толықтырыңыз. Сурет бойынша әңгіме құрастырып жазыңыз.**

Үлгі: *Мен жазғы демалыстамын. Қазір ата-әжемнің үйіндемін. Ата-әжем, аға-жеңгем мен дайындаған тағамды жақсы көреді. Мен қазір тамақ пісіріп жатырмын. Менің ағам - өте шебер адам. Ол қазір қақпаны бояп жатыр. Ол қақпаны өзі жасады. Ал жеңгем қазір үй жинап жатыр. Оған қызы көмектесіп жатыр.*

5

ТАРАУ

ТАПСЫРЫС БЕРЕЙІК

5.А Тәтті шай
5.Ә Балмұздаққа не қосады?
5.Б Тағам дайындау
5.В Ұлттық тағамдар
5.Г Үйге әкеп бересіз бе?
5.Ғ Тарауды қайталау

1 **Мәтінді оқып, сұрақтарға жауап беріңіз.**

- *Сіз қандай шайды ұнатасыз?*
- *Шайды немен ішсең, тәтті болады?*
- *Тәтті шайды кіммен бірге ішесіз?*

Үлгі жауап:
- *Мен үнді шайын ұнатамын.*
- *Меніңше, шайды тортпен ішсең, тәтті болады.*
- *Мен таңғы шайды анаммен бірге ішемін.*

құймақ
тосап
жалбыз
бал
құрт
ірімшік
тоқаш

2 **Сурет пен сөздерді сәйкестендіріңіз.**

1

2

3

4

А-<u>3</u> бал

Ә-__ қант

Б-__ тосап

В-__ кәмпит

Г-__ мейіз

Ғ-__ өрік

Д-__ құрт

Е-__ тоқаш

Ж-__ ірімшік

З-__ жалбыз

Л-__ лимон

К-__ сүзбе

5

6

7

8

9

10

11

12

ТАПСЫРЫС БЕРЕЙІК

Мәтті шай

3 **Сөйлем құрастырыңыз.**

Үлгі: *Шайды кәмпитпен ішкім келеді.*

Шайды немен ішкіңіз келеді?

Шайды құрт.....
Шайды тосап....
Шайды мейіз.....
Шайды бал.....
Шайды сүт.....
Шайды өрік.....
Шайды сүзбе.....
Шайды ірімшік.....

ішкім келеді.

4 **Диалогті тыңдаңыз. Сұрақтарға жауап беріңіз.**

1. Телефонмен сөйлескен адамдар кімдер?
2. Қайрат көшеде кіммен бірге жүрді?
3. Шайды олар немен ішеді?

Назар аударыңыз!

Кіммен? Немен?	*-мен*	балмен лимонмен
	-пен	қантпен кәмпитпен
	-бен	жалбызбен мейізбен

(әдетте, үнемі)

Әдетте шайды қантпен ішемін.
Әдетте таңғы асты анаммен бірге ішемін.
Таңғы асқа үнемі ботқа жеймін.

5 **Көршіңізге сұрақ қойыңыз, оның сұрағына жауап беріңіз.**

А студент

1. Салатты немен жейсіз?
2. Кофені немен ішесіз?
3. Қандай тортты ұнатасыз?
4. Қандай су ішесіз?
5. Шайды лимонмен ішкен ұнай ма?

Ә студент

6. Кешкі асты кіммен іштіңіз?
7. Тұзсыз тамақ іше аласыз ба?
8. Қандай тамаққа бұрыш қосасыз?
9. Сізге қандай салаттар ұнайды?
10. Шайға жалбыз қосасыз ба?

1 **Ойланыңыз. Суреттерді қолданып, сұрақтарға жауап жазыңыз.**

аскөк
айран
қаймақ
пияз
сәбіз
қызылша
қырыққабат
шие
күріш
сақтау

А. *Сүт тағамдарына нелер жатады?*

Қаймақ, ірімшік...

Ә. *Көкөніске не жатады?*

Б. *Жеміске не жатады?*

В. *Жидекке не жатады?*

ТАПСЫРЫС БЕРЕЙІК

Балмұздаққа не қосады?

2 **Көп нүктенің орнына тиісті қосымшаны *(-ға/-ге, -қа/-ке, -на/-не)* қойыңыз.**

1. Пияз..., сәбіз...., картоп.... су құйдым.
2. Ірімшік.... май салдым.
3. Салат.... пияз қостым.
4. Сүзбе..... қаймақ қостым.
5. Шай..... жалбыз қостым.
6. Айран... қант салдым.
7. Құймақ..... бал қостым.
8. Қазан.... күріш салдым.

Назар аударыңыз!

Кімге? Неге?	*-қа/-ке*	тамаққа көкөніске
	-ға/-ге	шайға мейізге
	-на/-не	сүт тағамына ет тағамына

3 **Сұрақтар мен жауаптарды сәйкестендіріңіз.**

Қызанақ пен қияр салатына не қосуға болады?	☐	☐	Тосапқа қант қосады, сонда ол тәтті болады.
Алма тосабына не қосады?	☐	☐	Салатқа қаймақ, тұз, аскөк қосуға болады.
Айранға не қосуға болады?	☐	☐	Айранға қаймақ, бал немесе қант қосамын.

4 **Мәтінді оқыңыз, тапсырмаларды орындаңыз.**

Балмұздақ жасайық!

Балмұздақты бәрі жақсы көреді. Балмұздақты үйде жасауға болады. Оған 15% қаймақ, сүт, шоколад, жұмыртқа, қант, керек. Балмұздақ түрлі-түсті болу үшін құлпынай, қарақат, таңқурай жидектерінің шырынын қосу керек. Ыдысқа жұмыртқа мен қантты салу керек және миксермен араластыру керек. Балмұздақты тоңазытқышқа 2-3 сағатқа қою керек. Одан кейін жеуге болады. Ас болсын!

а) Мәтінді оқыңыз. "Кімге?", "Неге?" сұрақтарына жауап беретін сөздерді көшіріп жазыңыз.

_____

_____

_____

_____

_____

б) Мәтін бойынша сұрақтарға жауап беріңіз.

1. Балмұздақты қалай түрлі-түсті етуге болады?
2. Балмұздаққа қандай жидектер қосуға болады?
3. Сіз қандай балмұздақ жақсы көресіз?
4. Балмұздақты қайда сақтайсыз?

1 **Ойланыңыз. Қайда саласыз?**

астау
себет
арба
таба
тартпа

Үлгі: *Нанды шкафқа саламын.*
Етті тоңазытқышқа саламын.

ТАПСЫРЫС БЕРЕЙІК

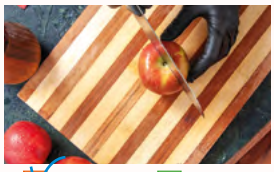
Тағам дайындау

2 **Сұрақтарға жауап беріңіз.**

Үлгі: *Тамақты қазанға пісіремін.*

1. Тамақты қайда пісіресіз? (қазан, кәстрөл)
2. Тамақты қайда салып жейсіз? (тәрелке, шелек)
3. Тамақты немен жейсіз? (шанышқы, қасық)
4. Тұзды қайда қосасыз? (тамақ, салат)
5. Жұмыртқаны қайда қуырасыз (таба, себет)
6. Етті қайда саласыз? (астау, табақ)
7. Қасық, пышақ, шанышқыны қайда жинайсыз? (тартпа, арба)
8. Ыдыстарды қайда саласыз? (шкаф, сөре)

3 **Суреттегі әрекетті табыңыз.**

☑ кесу ☐ құю

☐ жеу ☐ қосу

☐ салу ☐ ішу

☐ себу ☐ араластыру

☐ жасау ☐ құю

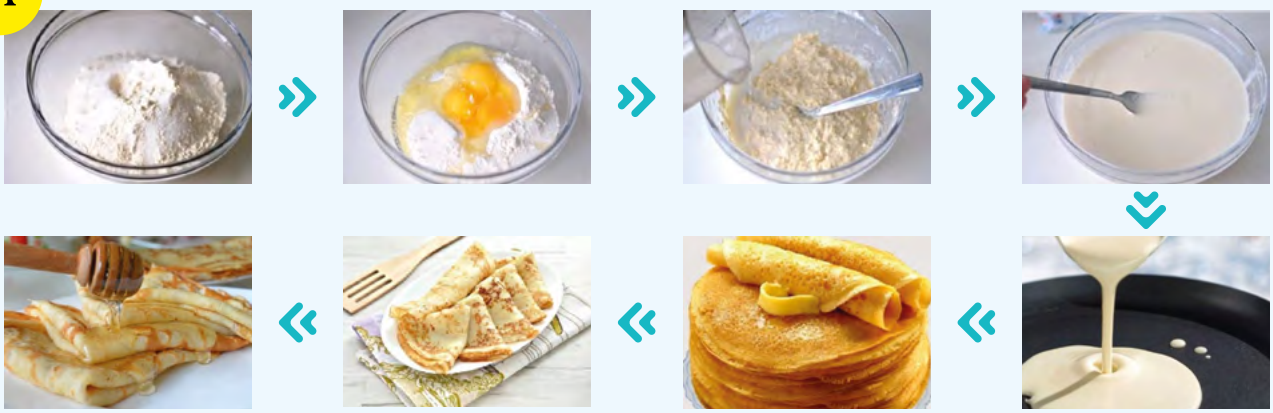

☐ тазалау ☐ қыздыру

4 **Тағамдардың жасалу ретін көршіңізге түсіндіріңіз. Жасап көріңіз.**

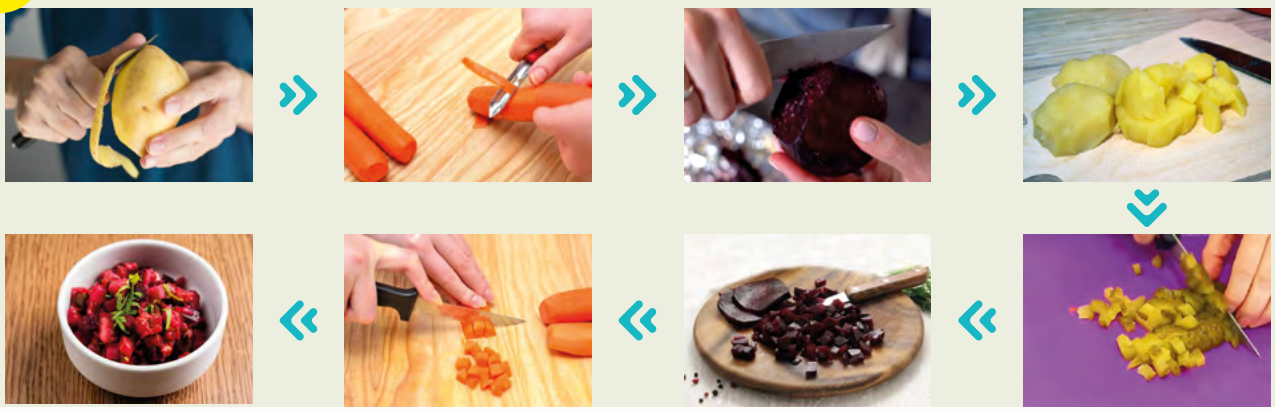
А

Студент. Құймақ пісіру

Ә

Студент. Салат жасау

1 **Сөйлем құрастырыңыз.**

Еттен	ботқа	қуырдым.
Дүкеннен	қуырдақ	пісірдім.
Сүттен	тосап	сатып алдым.
Алмадан	жеміс	дайындадым.
Әжемнен	талқан	әкелдім.

қуыру
пісіру
қазы
сорпа
қуырдақ
талқан

Назар аударыңыз!

Кімнен? **Неден?** **Қайдан?**	*-тан/-тен*	Алматтан тоңазытқыштан себеттен
	-нан/-нен	ағамнан, әжемнен айраннан, еменнен
	-дан/-ден	балдан, сәбізден

Жаңа сөздер

2 **Ойланып, жауап беріңіз.**

1. Құрт неден жасалады?
2. Қазы неден жасалады?
3. Бауырсақ неден жасалады?
4. Сорпа неден жасалады?
5. Май неден жасалады?
6. Наурыз көже неден жасалады?
7. Ірімшік неден жасалады?

қуырдақ

3 **Мәтінді оқыңыз, тапсырмаларды орындаңыз.**

Қазақтың ұлттық тағамдары еттен, сүттен және ұннан жасалады. Жылқы сүтінен қымыз, түйе сүтінен шұбат әзірлейді. Сиыр, ешкі, қой сүттерінен май, ірімшік, тағы да басқа тағамдар жасайды. Айран – қазақтың сүйікті сусыны. Сүттен май алады.

Қазақтардың басты тамағы - ет. Жылқының еті дәмді әрі пайдалы болады. Одан әртүрлі тағамдар пісіреді. Ішекке салып, дәмді қазы-қарта, шұжық жасайды. Қой етінен қуырдақ қуырады. Әдетте еттен соң, қазақтар сорпа ішеді.

Қазақ халқы бидайдан ұн жасайды. Ұннан көп тағам түрін әзірлейді. Ұннан тандыр нан, бауырсақ, шелпек пісіреді.

қазы

ТАПСЫРЫС БЕРЕЙІК

Ұлттық тағамдар

а) Сұрақтарға жауап беріңіз.

1. Еттен қандай тағам жасайды?
2. Сүттен қандай тағам жасайды?
3. Ұннан қандай тағамдар жасайды?
4. Қазақ халқы ұлттық тағамдарды неден жасайды?

ә) Тағам атауларын тауып, кестені толтырыңыз.

Ұн тағамдары	Сүт тағамдары	Ет тағамдары
Бауырсақ.....		

4 **Сөйлемдерді түзетіп айтыңыз.**

1. Жылқы сүтінен қымыз жасайды, оны жейді.
2. Қуырдақтан сорпа жасайды.
3. Бауырсақтан салат жасайды.
4. Талқаннан айран жасайды.
5. Қой етінен қазы жасайды.
6. Қаймақтан сүт алады.
7. Талқаннан қант алады.

5 **Қандай тағам өсімдіктен алынады? Ғаламторды пайдаланып, зерттеу жүргізіңіз.**

Өсімдіктерден әртүрлі тағам түрлерін алуға болады. Мысалы, күнбағыстан май аламыз. Қызылшадан қант аламыз. _____

1 **Сұраққа жауап беріңіз.**

Базарға жиі барасыз ба?
Әдетте базарға кіммен бірге барасыз?
Базарға немен барасыз?
Базардан қандай тамақтар аласыз?
Базардан алатын тамақтың **тізімін** жасайсыз ба?
Тағамдарды **қаппен** аласыз ба, әлде аз аласыз ба?
Тамаққа онлайн тапсырыс бересіз бе?

жеткізу
тізім
тапсырыс беру
қап
бума
дана

Назар аударыңыз!

Қайда барасыз /барасың?

дүкенГЕ
қалаҒА
жұмысҚА
банкКЕ
тапсырысымА
әкемЕ
баламның бақшасыНА
әжемнің үйіНЕ

Назар аударыңыз!

Грамматика

(келер шақ)
сатып аламын
пісіремін
базарға барамын
үйге тамақ тасимын

2 **А) Диалогті оқып, бағытты білдіріп тұрған сөздерді атаңыз.**

А: Балам, демалыс күнге қандай жоспарың бар?

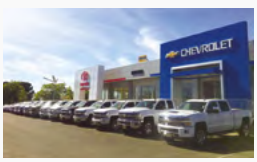
Б: Жоспарым көп. Таңертең Талғатпен фитнеске барамын. Үйге келемін, сізбен базарға және супермаркетке барамыз. Ол жерден қандай тамақ аласыз?

А: Базардан қораппен жеміс-жидек аламын. Ал тамақты тапсырыспен аламын. Тамақты үйге дейін әкеп береді. 1 қап қант, ұн және макарон аламын. Базарға көлікпен барамыз ба?

Б: Әрине, базарға таксимен барамыз. Ал менің көлігім автожөндеуде. Кешке дейін автожөндеуге барып, көлігімді аламын. Сосын достарыммен қонаққа барамыз. Ертең Бауыржанның туған күні.

А: Жақсы, балам. Туған күнге бар. Менен Бауыржанға сәлем айт!

Б) Бағыт реттілігін анықтаңыз.

а) автоорталық... **ә)** фитнес.... **б)** супермаркет... **в)** үй.... **г)** қонақ...

1. ә 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

ТАПСЫРЫС БЕРЕЙІК

Үйге жем бересіз бе?

3 **Тиісті қосымшаны (*-ға/-ге, -қа/-ке, -а/-е*) жалғап, сөйлемді аяқтаңыз.**

Кеш.....
Түс....
Сағат 15.00.....
→ **дейін**

Үйім....
Жұмыс...
Дүкен....
→ **дейін**

4 **Тапсырыс беру үшін азық-түлік тізімін жасаңыз. Тапсырыс беру туралы диалог құрастырыңыз.**

Үлгі: *1 қап қант, 1 дана алма, 1 қорап тұз, 1 қорап печенье, 1 құлпынай тосабы, 10кг ұн, жарты кг кәмпит.*

(1 бума/ 5 кг)

(1 қап/ 12 кг)

(10 дана/ 1 қорап)

2 қап/20 кг

күнбағыс майы (5 л/1 л)

(1 дана/1 қорап)

(1 қап/5 кг)

қаймақ (1л/1 дана)

зәйтүн майы
(1дана/1қорап)

шұжық
(1 дана/1 кг)

Жаңа сөздер

Бір қап ұн

Бір дана алма

Бір бума аскөк

5 **Тапсырыс беру туралы диалог құрастырыңыз.**

– Алло, сәлеметсіз бе! Тамаққа тапсырыс беруге бола ма?
– Иә, әрине, неге тапсырыс бересіз?
– _____
_____
– Жақсы, қабылдадым.
– Бағасы қанша болады?
– _____
– Үйге қашан жеткізіп бересіз?
– Бүгін кешке дейін апарамын. Жеткізу тегін.

1 **Сипаттамаға сәйкес ұлттық тағамды табыңыз.**

Тәбет тілім

1. Түсі ақ, дәмі қышқыл, сүттен жасайды. ☐ ☐ шелпек
2. Майға қуырады, тез піседі, ұннан жасайды. ☐ ☐ құрт
3. Түсі ақ, пайдалы сусын, түйе сүтінен жасайды. ☐ ☐ май
4. Қаймақтан жасайды, тұз қосады, түсі сары және ақ болады. ☐ ☐ шұбат

2 **Салыстырыңыз. Сөйлем құраңыз.**

лимон, апельсин, қышқыл

Үлгі: *Лимон апельсиннен қышқыл.*

тұз, қант, ащы

қызылша, шалғам, үлкен

қарбыз, қауын, кішкентай

торт, тоқаш, тәтті

қызыл бұрыш, қара бұрыш, ащы

3 **Тағамды қалай дайындайды? Ретімен айтып беріңіз.**

Керек: 4-5 тілім нан, қызыл балық, салат жапырағы, авакадо, 1 банан, 1 киви, 200 гр. жаңғақ.

ТАПСЫРЫС БЕРЕЙІК

Тарауды қайталау

4 **Сәйкестендіре отырып, сөйлем құраңыз.**

	көкөністі	етті	тұзды	сүтті	бәлішті
сатып алу					
қосу					
араластыру					
әзірлеу					
турау					
пісіру					
буға пісіру					
салу					

5 **Үлгі бойынша салат әзірлеңіз.**

Үлгі: Апельсин, алма, киви аламын. Жемістерді жуамын. Қабығын тазалаймын. Жемістерді турай-мын. Ыдысқа саламын. Жемістерге йогурт қосамын және араластырамын. Ал сізге қандай жемістерден жасалған салат ұнайды?

КИІМ

6.А Дүкенде
6.Ә Талғаммен киіну
6.Б Түстердің үйлесімі
6.В Сапалы киім және бренд
6.Г Сауда орталығында
6.Ғ Тарауды қайталау

6
ТАРАУ

КИІМ
Дүкенде

таңдау
төлеу
өлшем
жеңілдік
акция
тауар

1 **Суретке сәйкес сөзді жазыңыз.**

қысқа | ~~өлшем~~ | жеңілдік | сөмке | акция | тауар | тар

1. *өлшем*

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

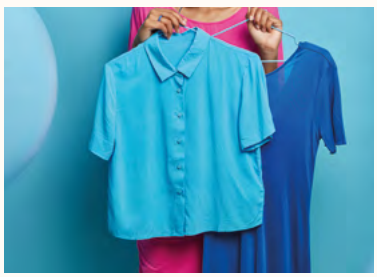

7. _____

2 **Сөздердің мағынасын түсініңіз.**

Тауардың ақшасын төлеңіз!

Екеуінің біреуін таңдаймын.

Осы киімді киемін.

3 **Сөйлемді қажетті сөздермен толықтырыңыз.**

қысқа • ~~таңдадым~~ • төледім • өлшеміңіз • жеңілдік • акция • тауарлар.

Үлгі: Киімдердің біреуін *таңдадым* .

1. Сөмке ақысын _____.
2. _____ қандай?
3. Дүкенде _____ басталды.
4. Сәуле туған күнге _____ көйлек киді.
5. Айшаның дүкеніне _____ әкелді.
6. Маған _____ жасаңыз.

4 **Диалогті тыңдаңыз. Бос орындарды қажетті сөздермен толықтырыңыз.**

қысқа • өлшемі • акциясы • тауарлар • төлеймін • таңдау • жеңілдіктер.

– Сәлем, боссың ба? Дүкенге барайық. «Айша бибі» дүкеніне 1*тауарлар* келген. 2_____,
3_____ көп. «1+1» 4_____ басталды.
– Арай, мен төлем картамды таппай жатырмын.
– Уайымдама, Айгерім, мен сен үшін 5_____.
– Жақсы, мен де онда 6_____ көйлекті ауыстырамын.
– Өткенде алғаның ба?
– Иә, 7_____ сәйкес келмеді. Тар екен.
– Тамаша! Онда шығайық.

5 **Сөйлемдерді кім айтқанын белгілеңіз.**

	Арай	Айгерім
1. Өткендегі көйлек пе?	✓	☐
2. Сол көйлек тар болды.	☐	☐
3. Мен сен үшін төлеймін.	☐	☐
4. Жарайды, шығайық онда.	☐	☐
5. Төлем картамды таппадым.	☐	☐
6. Қысқа көйлегімді ауыстырамын.	☐	☐
7. Дүкенге барайық, бос па едің?	☐	☐

6 **Диалогті қайта тыңдаңыз. Дұрыс не бұрыс ақпаратты белгілеңіз.**

	дұрыс	бұрыс
"Айша бибі" дүкенінде жеңілдіктер, акциялар басталды.	✓	☐
Айгерім төлем картасын тапты.	☐	☐
Арай досы үшін төлейді.	☐	☐
Айгерім қысқа көйлекті сатады.	☐	☐
Айгерімге көйлек тар.	☐	☐

КИІМ

Талғаммен киіну

сырт киім
жарасу
талғам
қию
шешу

1 **Сөз тіркесін жасаңыз.**

сырт	іш	бас	аяқ

киім

2 **Суреттерді салыстырыңыз. Мағынасын түсініңіз.**

Сырт киімі қалың.

Сырт киіміңізді **шешіңіз**.

Көйлек маған **жарасады**.

Іш киімі әдемі.

Көйлегімді **киіп жатырмын**.

Бас киімі **жараспайды**.

3 **«және» орнына *мен/ бен/ пен* шылауын қойыңыз.**

1. Сырт киіміңізді және бас киіміңізді шешіңіз.

Сырт киіміңіз бен бас киіміңізді шешіңіз.

2. Көйлекті және сырт киімді киіп көрдім.

_____.

3. Айшаның көйлегі және сөмкесі жарасады.

_____.

4 **Форум жазбасын оқыңыз. Шылауды өзгертіп қолданыңыз.**

Форум

Модератор	Сіз және біз үшін талғаммен киіну маңызды (**1**). Талғам қалай пайда болды? Талғамды өзгертуге бола ма? Сіздер бұл туралы не ойлайсыздар?
KARLSON	Менің ойымша, талғамды, мінезді өзгертуге болады (**2**). Талғам және сән бірге жүреді (**3**). Бұрын адамдар сырт киім және аяқ киімді бірдей түсте киді (**4**). Қазір әркімнің өз талғамы бар.
Айдын	Мен бұл пікірге қарсымын. Сәнді киіну маңызды емес. Жарасымды киіну маңызды. Киім ыңғайлы болу керек, тар болмау керек. Талғам және киім - әрқашан маңызды тақырып (5).

Үлгі: 1. **Сіз және біз** үшін талғаммен киіну маңызды.

1. *Сіз бен біз үшін талғаммен киіну маңызды.*.
2. _____.
3. _____.
4. _____.

5 **Мәтінді қайта оқып, сөздердің кімдерге қатысты екенін анықтаңыз.**

	Модератор	KARLSON	Айдын
KARLSON пікіріне қарсы.	☐	☐	☑
Киім ыңғайлы болу керек.	☐	☐	☐
Талғам мен сән бірге жүреді.	☐	☐	☐
Модератор сұрағына жауап берді.	☐	☐	☐
Ол оқырман пікірін білгісі келеді.	☐	☐	☐
Талғам мен мінезді өзгертуге болады.	☐	☐	☐
Жарасымды киіну маңызды.	☐	☐	☐

КИІМ

Талғаммен киіну

6 **Досыңызға кеңес беріңіз.**

Жұмысқа не кию керек?

Серуенге не кию керек?

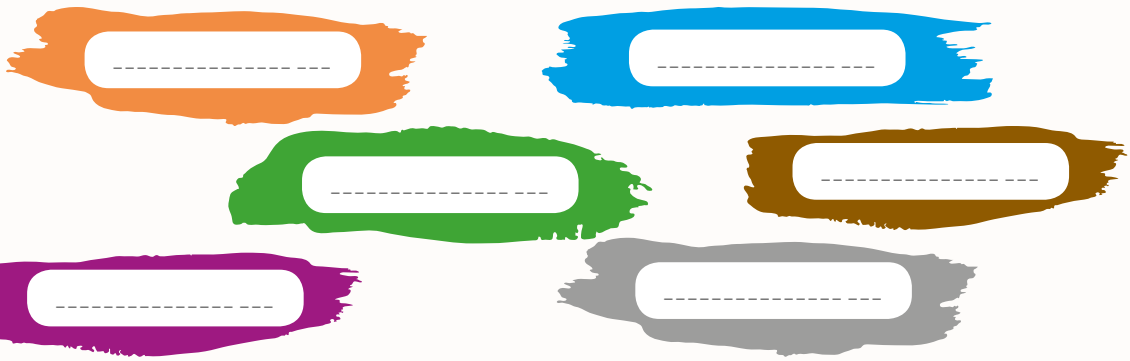
Туған күнге не кию керек?

Үлгі: Жұмысқа ақ көйлек мен шалбар кию керек.

1 **Жаңа сөздермен танысыңыз. Түстерді ажыратыңыз.**

жасыл
қоңыр
көк
күлгін
қызғылт сары
сұр

2 **Мәтінді оқыңыз. Белгілеріне қарап, кейіпкерлерді табыңыз.**

1. Ол жасыл түсті жеңі ұзын жейде, қоңыр шалбар мен туфли киді. Мойнында қоңыр түсті мойынорағышы бар. Оның аты кім?
2. Ол үстіне ақ түсті жеңіл жейде, көк түсті джинс, аяғына спорттық аяқ киім киді. Ол кім?
3. Ол күлгін түсті жеңсіз жейде, қара түсті қысқа белдемше киді. Аяғында күлгін түсті колготка, қара түсті туфли бар. Қолында сұр түсті сөмке, мойнында күлгін түсті орамал бар. Оның есімі кім?
4. Ол жасыл түсті қысқа көйлек, жасыл туфли киген. Қолында сұр сөмкесі бар. Оның аты кім?

3 **Кестені оқыңыз. Мағынасын көршіңізбен талқылаңыз.**

Мен	таңдасам	кисем	Біз	таңдасақ	кисек
Сен	таңдасаң	кисең	Сендер	таңдасаңдар	кисеңдер
Сіз	таңдасаңыз	кисеңіз	Сіздер	таңдасаңыздар	кисеңіздер
Ол	таңдаса	кисе	Олар	таңдаса	кисе

Назар аударыңыз!

Грамматика

-са, -се – шартты мағына беретін қосымша.

4 **Көп нүктенің орнына тиісті қосымшаны қойыңыз.**

1. Мен таңда*са*м, сізге ұнайды.
2. Сен төле.....ң, мен ренжимін.
3. Сіз ки.....ңіз, жарасады.
4. Ол шеш....., тоңады.
5. Біз жақсы көр.....к, сатып аламыз.
6. Сендер кездес.....ндер, қуанамыз.
7. Сіздер бар.....ңыздар, мен келісемін.
8. Ол қуан....., біз де қуанамыз.

КИІМ

Түстердің үйлесімі

5 **Мәтіндерді оқыңыз. Көп нүктенің орнына тиісті қосымшаны (-са, -се) қойыңыз.**

Есімім – Мадина. Менің сүйікті түсім – жасыл. Жасыл түсті киімдерді күлгін түсті киімдермен ки....., жақсы жарасады. Бірақ маңызды кездесуге бар....., мұндай түсті киім кимеймін.

Менің атым – Абзал, мен көк түсті жақсы көремін. Көк іскерлік имидж үшін керек. Алайда жасыл және қоңыр түстермен көк түс жараспайды.

Мен Назыммын. Қызғылт сары түстегі киімдерді ки....., қуанып жүремін. Себебі ол түс маған ұнайды. Жалпы, өзіне не ұна....., соны киемін. Бүгін қызғылт сары көйлек пен күлгін түсті белдемше кидім. Себебі олар маған жарасады.

6 **Мәтінді қайта оқыңыз. Әр сөйлемнің қай сөйлеушіге қатысты екенін айтыңыз.**

		Мадина	Абзал	Назым
1.	Жасыл мен күлгін түсті киімдер жарасады.	☑	☐	☐
2.	Көк пен жасыл түсті киім жараспайды.	☐	☐	☐
3.	Бұл түс іскерлік имидж үшін керек.	☐	☐	☐
4.	_____түсті маңызды кездесуге кимеймін.	☐	☐	☐
5.	_____ түсті киімді кисем, қуанышты жүремін.	☐	☐	☐
6.	Не ұнаса, соны киемін.	☐	☐	☐

7 **Досыңыз туған күнге қандай киім киеді? Оған көмектесіңіз.**

Үлгі: Туған күнге барсаң, мен саған киім таңдап берейін. Сары көйлек пен ақ туфли кисең, жарасады.
Досым, туған күнге ..... түсті киім мен ..... түсті киімді ки. Олар жарасады.

1 **Бос орынға қажетті қосымшаны қойыңыз.**

(-лау, -леу, -тау, -теу, -дау, -деу)

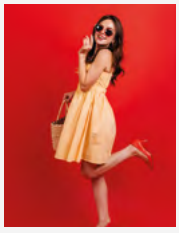
1. Менің көйлегім ұзын.....
2. Сенің жейдең жұқа.....
3. Сіздің сөмкеңіз ашық.....
4. Оның киімі күлгін.....

Назар аударыңыз!

әдемі		*-леу*		әдемілеу
қысқа	+	*-лау*	=	қысқалау
қалың		*-дау*		қалыңдау
жеңіл		*-деу*		жеңілдеу

таңдау
төлеу
саудаласу
есептеу

2 **Суреттер мен сөйлемдерге назар аударыңыз, оларды салыстырыңыз.**

Бірінші көйлек әдемілеу
Екінші көйлек қысқалау.

Ұлдың бас киімі жұқалау.
Қыздың бас киімі сәнділеу.

Бірінші жігіттің сырт киімі сарылау.
Екінші жігіттің сырт киімі жаңалау.

3 **Сөздердің мағынасын түсініп алыңыз.**

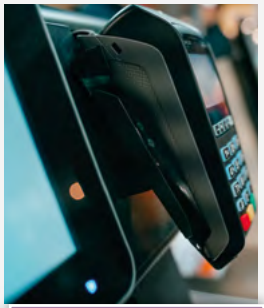

1. керек емес

2. сатушы

3. керек

4. баға

5. касса

4 **Төмендегі фразаларды қай жерде қолданамыз?**

Маған көмек керек!

Касса қай жерде?

Сатушы кім?

Бағасы қанша?

Маған сырт киім керек емес.

КИІМ

Сапалы киім және бренд

5 **Диалогті оқып, қажетті сөзді қойыңыз.**

Қажетті сөздер: **керек** **бағасы** **кассаға** **керек емес** ~~**сатушысыз**~~

Сатушы: Сәлеметсіз бе! «Нұр-сәуле» дүкеніне қош келдіңіз!

Сатып алушы: Сәлеметсіз бе! Сіз *сатушысыз* ба?

Сатушы: Иә, сізге қандай көмек .....?

Сатып алушы: Маған күлгін түсті көйлек ..... Қалыңдау болсын.

Сатушы: Сапалы түрі бар. Оның ..... қымбаттау.

Сатып алушы: Көрсетіңізші, менің өлшемім бар ма?

Сатушы: Бүгін жаңа түсім болды. Таңдау көп.

Сатып алушы: Сіздерде жеңілдік бар ма?

Сатушы: Бізде «1+1» акциясы басталды. Екінші бір затты таңдасаңыз, арзандау аласыз.

Сатып алушы: Күлгін түсті сөмке бар ма?

Сатушы: Ашықтау түсі бар.

Сатып алушы: Жақсы, аламын.

Сатушы: Басқа ештеңе ..... пе?

Сатып алушы: Жоқ, рақмет!

Сатушы: ..... барайық, ақшасын төлейсіз.

Сатып алушы: Жақсы, жүріңіз.

6 **Диалогті қайта оқыңыз. Сұрақтарға жауап беріңіз.**

1. Сатып алушы қайда келді?
2. Оған кім көмек көрсетті?
3. Ол қандай киім іздеді?
4. Сатып алушы өз өлшемін тапты ма?
5. Дүкенде қандай жеңілдіктер бар?
6. Ол дүкеннен қандай заттар алды?

7 **Диалогтен салыстырмалы шырайларды тауып, жасалуын түсіндіріңіз.**

1. *қалың+дау* ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

8 **Бос орынға қажетті сөздерді қойып, танысыңызға «Нұр-сәуле» дүкені туралы хабарлаңыз.**

Қажетті сөздер: киім • түсім • күлгін • таңдау • бағасы • ~~дүкеніне~~ • акциясы • ашықтау • жеңілдіктер

Досым, кеше «Нұр-сәуле» *дүкеніне* ..... бардым. Жаңа ..... болыпты. ..... көп, ... бар. «1+1» ..... болып жатыр. Киімдерінің ..... қымбат емес. ..... түсті көйлек пен ..... түсті сөмке алдым. Сен де ..... алсаң болады.

ақша
сырт киім
сатып алушы
төлем картасы
киіп көру
қанша тұрады?

1 **Суреттерді сөзге айналдырыңыз.**

Қажетті сөздер: ақша | сырт киім | сатып алушы | төлем картасы

Бұл – _____

Бұл – _____

Бұл – _____

Бұл – _____

2 **1-тапсырмадағы сөйлемдерді үлгі бойынша өзгертіп көріңіз.**

Үлгі: *Бұл сатушы ма?*

Бұл _____?

Бұл _____?

Бұл _____?

Бұл _____?

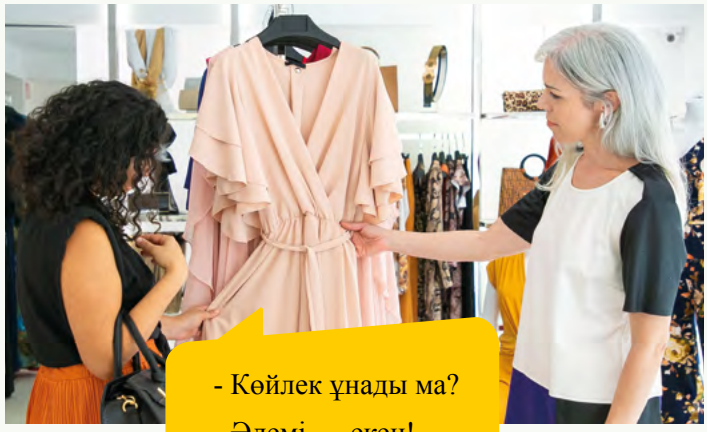
Назар аударыңыз!

әдемі		*-рек*		әдемірек
қысқа	→	*-рақ*	→	қысқарақ
ұзын		*-ырақ*		ұзынырақ
әлсіз		*-ірек*		әлсізірек

КИІМ

Сауда орталығында

3 **Суретке қарап, бос орынға *-рақ/-рек, -ырақ/-ірек* қосымшасының бірін қойыңыз.**

- Көйлек ұнады ма?
- Әдемі..... екен!

- Қанша тұрады?
- 21990 теңге.
- Қымбат... екен.

4 **Бос орынға қажетті сөзді таңдап, *-рақ/-рек, -ырақ/-ірек* қосымшасының бірін жалғаңыз.**

ұзын | қалың | қысқа | сәнді | арзан | қымбат

Белдемше _____ па?

Костюм _____ пе?

Тон _____ па?

Жейде _____ па?

Көйлек _____ па?

Шалбар *арзанырақ* па?

5 **Сөйлем құраңыз.**

1. Сіз / барасыз / дүкенге / ба? — *Сіз дүкенге барасыз ба?*
2. пе? / сырт киім / Бұл / әдемірек
3. қысқарақ/ па/ көйлек/ Бұл
4. төлейсіз / ақшасын/бе? / Киімнің
5. емес / 42-өлшем /пе? / Сізге/ керек
6. бағасы/ Тауардың/па? /қымбатырақ

6 **Көршіңізден жауап алыңыз.**

Ыңғайлырақ киім керек пе?
Сәндірек киім керек пе?

Арзанырақ болу керек пе?
Қымбатырақ болу керек пе?

7 ***Ше* сұраулық шылауымен сөйлемді толықтырыңыз.**

1-диалог

– Сіз сатып алушысыз ба?
– Иә, сіз ...?
– Мен сатушымын. Сізге көмек керек пе?

3-диалог

– Сенде ақша бар ма?
– Бар. Өзіңде ... ?
– Қолда жоқ.

2-диалог

– Саған сырт киім ұнап тұр ма?
– Иә, саған ...?
– Ұнап тұр. Енді оны аласың ба?

4-диалог

– Сен тауардың ақшасын қалай төлейсің?
– Мен бе? Төлем картасымен ыңғайлырақ. Сен ...?

КИІМ

Тарауды қайталау

1 **«Бинго» ойынын ойнаңыз.**

Ойын шарты: Әр қатарға түсіндірмеге сәйкес сөздерді жазыңыз.
Қатардағы бес сөз де дұрыс болса, «Бинго!» деп дауыстаңыз.

Түсіндірмелер:

1-қатар	1. Өлшеу, шама. 2. Сатуға, сатып алуға болатын зат. 3. Тауар құны. 4. Дүкендегі ақша төлейтін жер. 5. Дүкенде зат сататын адам.
2-қатар	6. Тауарды сатып алушы. 7. Онымен затты сатып аласың. 8. Затты арзан бағаға алу. 9. Сатып алушыларды қызықтыру үшін жасайды. 10. Суық күндері далаға киетін киім.
3-қатар	11. Электронды төлеуге болатын карта. 12. Ұзын емес. 13. Ұқсас, тең. 14. Көп заттың біреуін алу.
4-қатар	15. Ақшасын беру. 16. "Арзан" сөзінің антонимі. 17. «Ки» сөзінің антонимі. 18. «Қажет» сөзінің синонимі. 19. «Қажет емес» сөзінің синонимі.

1-қатар	*өлшем*	*тауар*	*баға*	...	...
2-қатар	...	...	...	...	...
3-қатар	...	...		...	...
4-қатар	...	...	...	...	...

2 **Үлгіге қарап, сөйлемді аяқтаңыз.**

Үлгі: *Дүкенге барсам, саған жемпір аламын.*

1. Бағасы арзанырақ болса, _____.
2. Киімнің өлшемі үлкенірек болса, _____.
3. Сырт киімі жұқалау болса, _____.
4. Ақшасы аздау болса, _____.
5. Дүкенде жеңілдік болса, _____.

3 **Сұрақтарды оқыңыз. Жауабын мәтіннен табыңыз.**

– Жайна қайда барады?

– Ол қандай киімдерді таңдады?

– Жайна ол киімдерді не үшін таңдады?

Менің атым – Жайна. Мен бүгін мейрамханаға барамын. Қандай киім кисем болады? Қызыл көйлек әдемірек, бірақ қысқалау. Көк шалбар кеңдеу және сары көйлекпен жараспайды. Мен қызыл көйлекті, қара туфлиді таңдаймын. Себебі олар сәнді және маған жарасады.

4 **Берік, Сания, Серікке көмектесіңіз. Оларға не киюге болады?**

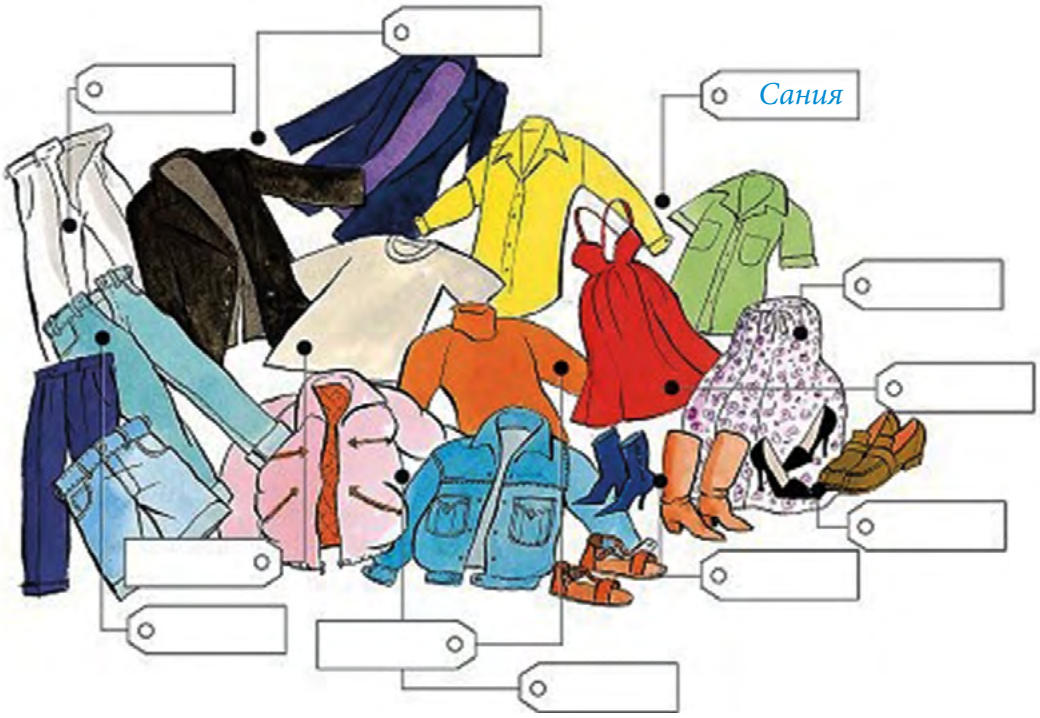
Берік достарымен кездеседі.
Олар бильярд ойнауға барады.

Сания жұмысына барады.
Ол мектепте жұмыс істейді.

Серік ауылға барады.
Ауылда ата-анасы тұрады.

7

ТАРАУ

АҚША

7.А Кел, саудаласайық!
7.Ә Сыйлық
7.Б Ақша жұмсап үйрен!
7.В Киім дүкенінде
7.Г Миллионер сөзі
7.Ғ Тарауды қайталау

1 **Сөздердің мағынасын есте сақтаңыз!**

түсу
аралау
саудаласу
ауыстыру
қап
сәл
келі

Жүр, тағы аралайық!

Түсіріңіз. 500 теңгеге беріңіз.

Екі келі алсаңыз, түсемін.

Саудаласайық! Түсіңіз. 1000 теңгеге беріңіз!

Біреу алсаңыз - 3000 теңге. Көп алсаңыз түсемін,

Жақсы! Бананға ауыстырайық!

Ауыстырайық! Менде қарбыз бар!

2 **Сәйкестендіріңіз.**

1. қарап шығу	☐	☐	**А.** келі
2. килограмм	☐	☐	**Ә.** саудаласу
3. бағасын келісу	☐	☐	**Б.** айырбастау
4. бағасын төмендету	☐	☐	**В.** түсіру
5. екі затты ауыстыру	☐	☐	**Г.** аралау / көріп шығу

3 **Сөздерді ретімен орналастырып, сөйлем құраңыз.**

1. **түсіріңіз** / сәл / Бағасын .....
2. бүгін / Базарды / **аралайық** .....
3. керек / Сатушымен / **саудаласу** .....
4. Валюта / керек / **ауыстыру** .....
5. қызанақ / **келі** / беріңізші / Екі .....

Есте сақтаңыз!

Жинақтық сан есім

Заттың жинақталған санын білдіреді.

-ау, *-еу* жұрнағы арқылы жасалады.

«*Нешеу?*» сұрағына жауап береді.

1-7-ге дейінгі сандар жатады.
Біреу, екеу, үшеу, төртеу, бесеу, алтау, жетеу

4 **Үлгі бойынша жазыңыз.**

Бір *май*

Май біреу

Екі _____

_____

Төрт _____

_____

Алты _____

_____

Жеті _____

_____

5 **Мәтінді тыңдап, толықтырыңыз.**

– Қияр алайын.
– Неше қап керек?
– 1._____. Саудаласайық?
– Саудаласайық. Бір келі қияр – 70 теңге. Бір қапта 10 келі болады. Сізге 65 теңгеден сатамын.
– Базарды аралап келдім. Маған 60 теңгеден беріңіз.
– Жақсы. Онда алты қап алыңыз.
– Жоқ, 2._____. аламын.
– Тағы түсіремін. 55 теңгеден беріңіз.
3._____. алыңыз.
– Жақсы, 55 теңгеден 4._____. алайын.
– Жарайды. Келістік.
– Рақмет! Саудаңыз болсын!

6 **Мәтінді қайта тыңдап, сұраққа үлгі бойынша жауап беріңіз.**

Үлгі: Сатып алушыға қанша келі қияр керек? – *Төртеу*

1. Қиярдың бастапқы бағасы қанша? – .....
2. Бір қапта қанша келі қияр бар? – .....
3. Сатушы қиярды қанша теңгеден берді? – .....
4. Сатып алушы қанша қап қияр алды? – .....

7 **Суретке қарап сөйлем құраңыз. Тірек сөздерді қолданыңыз.**

ә. сатып алу

а. сату **б. саудаласу**

в. аралау **г. айырбастау**

д. келісу **е. жәрмеңке**

Үлгі: Біз анамыз екеуіміз екі қауын мен қарбыз сатып алдық.
Бесеу аламын. Қарбызды арзан бағаға беріңіз.
Сатушымен саудалас, «бесеу ал», – десе, сен үшеу ал.

АҚША
Сыйлық

арзан
қымбат
сапалы
сапасыз
төмен баға
кәдесый

1 **Ойланыңыз.**

Қай сөз «төмен баға» сөзінің синонимі бола алады?

☐ арзан ☐ қымбат ☐ сапалы ☐ сапасыз

2 **Суретке сәйкес сөзді жазыңыз.**

қалам | шоколад | кепка | шыныаяқ | ~~магнит~~ | футболка | ойыншық аю

1. *магнит*

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

3 **Суреттерге қарап, қарамен жазылған сөзді салыстырыңыз. Мағынасын түсініңіз.**

Шоколад бағасы **қымбат**.

Шоколад бағасы **арзан**.

Футболка **сапасыз**.

Футболка **сапалы**.

4 **Ереже құрастырып көріңіз.**

Шоколад **қаншадан** бөлінді? – Үшеу**ден**.
Қалам **қаншадан** тиді? – Төртеу**ден**.
Ойыншық аю **қаншадан** берілді? – Екеу**ден**.
Сыйлықты **нешеден** алдың? – Біреу**ден**.

Нешеден? Қаншадан?

Біреуден, екеуден,
үшеуден, төртеуден,
бесеуден, алтаудан, жетеуден.

5 **Бос орынға** *-нан/-нен, -дан/-ден, -тан/-тен* **қосымшасының бірін жалғаңыз.**

1. Бәріне біреу*ден* кәдесый алдым.
2. Қаламды бесеу_____ бөліп бердім.
3. Балаларға үшеу_____ шоколад алдым.
4. Футболка екеу_____ берілді.
5. Ойыншық аю төртеу_____ тиді.
6. Магнитті біреу_____ сыйладым.

6 **Диалогті оқып, бос орынға қажетті сөздерді қойыңыз.**

Қажетті сөздер: *арзан* | *қымбат* | *сапалы* | *сапасыз* | *төмен бағаға* | ~~*кәдесый*~~

– Дүкенімізге қош келдіңіз! Сізге көмек керек пе?
– Сәлеметсіз бе! Маған *кәдесый* керек.
– Кімге аласыз?
– Отбасыма. Бәріне біреуден.
– Қалам, шоколад алыңыз.
– Інім мен әпкеме, сіңліме не алсам болады?
– Ініңізге кепка алсаңыз болады. Футболканы әпкеңізге алыңыз.
– Иә, ал ойыншық аюды сіңліме алайын. Ол ойыншық аюды жақсы көреді.
– Басқа ештеңе керек емес пе?
– Жоқ. Енді саудаласайық. _____ бағаға беріңіз.
– Бізде барлық заттар _____. 4. _____ зат жоқ. Бағалары да 5. _____ емес. Егер әр заттан үшеуден алсаңыз, 6. _____ бере аламын.
– Жақсы, екеуден беріңіз, достарыма да алайын.

АҚША

Ақша жұмсап үйрен!

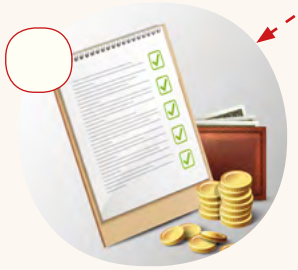
жұмсау
шығын
кіріс
есептеу
жоспарлау
жинау (сақтау)

1 **Сөздерді суреттермен сәйкестендіріңіз.**

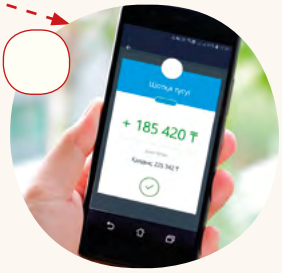
а) кіріс ә) шығын
б) жұмсау в) жинау
г) есептеу ғ) жоспарлау

2 **Сөздерді дұрыс таңдап қолданыңыз.**

1. Ақшаны (☐ жұмсап / ☐ жоспарлап) үйрену керек.
2. Дәптерге күнделікті (☐ есепті / ☐ шығынды) жаз.
3. Сенің ай сайынғы (☐ кірісің / ☐ есебің) қанша?

3 **Үлгіні қолданып, сұраққа жауап беріңіз.**

Ақшаны дұрыс жұмсай аласыз ба?

ҮЛГІ: *Мен ақшаны дұрыс жұмсаймын. Кіріс пен шығысты жазамын, есептеп отырамын. Ақшамның жартысын сақтап қоямын.*

ҮЛГІ: *Мен ақша жұмсай алмаймын. Өйткені шопингті жақсы көремін. Күнделікті шығынды есептемеймін. Өз бюджетімді жоспарламаймын.*

4 **Бос орынды толықтыра отырып сөйлеңіз.**

Қажетті сөздер: *күт, аралама, жина, ~~есепте~~, біл, төлеме, жоспарла, жазып отыр, сатып алма.*

Кіріс пен шығынды *есепте* .....

Шығынды дәптерге ..... .

Сатып алатын затты алдын ала ..... .

Ақша ..... .

Зат алатын болсаң, жеңілдікті ..... .

Алатын зат туралы алдын ала ..... .

Жеңілдік не акция болғаны үшін затты ..... .

Заттың ақшасын кредиттік картамен ..... .

Көңіл көтеру үшін дүкен ..... .

5 **Жұп болып сөйлесіңіз. Толық жауап беруге тырысыңыз.**

1-студент:

1. Кіріс пен шығынды есептейсіз бе?
2. Шығынды дәптерге жазасыз ба?
3. Ақша жинайсыз ба?
4. Алатын затты алдын ала жоспарлайсыз ба?

2-студент:

5. Зат туралы алдын ала зерттеу жүргізесіз бе?
6. Жеңілдік немесе акция болғаны үшін зат сатып аласыз ба?
7. Көңіл көтеру үшін дүкен аралайсыз ба?
8. Заттың ақшасын қалай төлейсіз? Төлем картамен бе?

АҚША

Киім дүкенінде

1 **Сөздер мен суреттерді сәйкестендіріңіз.**

а) ~~жүру~~ - *1*

ә) тұру - ___

б) отыру - ___

в) жату - ___

г) алу - ___

ғ) таңдау - ___

д) төлеу - ___

е) саудаласу - ___

ж) есептеу - ___

2 **Сөзге -ды/-ді, -ты/-ті қосымшасын жалғаңыз.**

Үлгі: *жүр+ді*

1. тұр +____
2. ал +____
3. жат +____
4. отыр +____
5. төле +____
6. таңда +____
7. есепте +____
8. саудалас +____

3 **Тиісті сөзді қойыңыз.**

Мен	Сен	Сіз	Ол

Ол жүрді
_____ жүрдім
_____ жүрдің
_____ жүрдіңіз

_____ тұрдыңыз
_____ тұрды
_____ тұрдың
_____ тұрдым

Назар аударыңыз!

Етістік	Қосымша	Жіктік жалғауы	Мысалы
бар	-*ды*	-м	бардым
кел	-ді	-ң	келдің
айт	-ты	-ңыз	айттыңыз
кет	-ті	-	кетті

4 **Бос орынға қажетті етістікті қойыңыз.**

Үлгі: *Әлия дүкенде жүрді (жүру).*

тұру • беру • жату • отыру • төлеу • таңдау • есептеу • саудаласу

1. Бота киімнің біреуін _____.
2. Сатушы кассада _____.
3. Әкем тауардың ақшасын _____.
4. Ағам диванда _____.
5. Мақсат пен Гүлдер _____.
6. Сәуле өзінің бюджетін _____.
7. Айгүл үстелде _____.
8. Анам маған ақша _____.

5 **Етістікке -ма/-ме, -ба/-бе, -па/-пе қосымшасын жалғаңыз.**

Үлгі: Мен дүкенде жүрдім. – *Мен дүкенде жүрмедім.*

1. Мен жеңілдікті күттім. _____
2. Сен бір қап қияр алдың. _____
3. Сіз базарды араладыңыз. _____
4. Ол валюта ауыстырды. _____
5. Мен бағасын түсірдім. _____
6. Сен сатушымен саудаластың. _____
7. Сіз ойыншық аю сыйладыңыз. _____
8. Ол шығынды дәптерге жазды. _____

6 **Сұрақ жазыңыз. Досыңызға сұрақ қойыңыз.**

Үлгі: Сен дүкенде жүру. – *Сен дүкенде жүрдің бе?*

1. Мен жеңілдікті күттім. _____
2. Сен бір қап қияр алдың. _____
3. Сіз базарды араладыңыз. _____
4. Ол валюта ауыстырды. _____
5. Мен бағасын түсірдім. _____
6. Сен сатушымен саудаластың. _____
7. Сіз ойыншық аю сыйладыңыз. _____
8. Ол шығынды дәптерге жазды. _____

7 **Сұраққа жауап беріңіз. Кім не істеді?**

Үлгі: *Серік фотоға түсірді.*

АҚША

Миллионер сөзі

ояну
құшақтау
жылау
мақтану
таңғалу

1 **Антоним сөздерді сәйкестендіріңіз.**

1. сау	а) кедей
2. бай	ә) ауру
3. ақылды	б) ақымақ
4. шын	в) өтірік

2 **Сөздердің мағынасын есте сақтаңыз.**

ояну

құшақтау

жылау

мақтану

таңғалу

3 **Ойланыңыз.**

– Сіздің қасыңызда бай адамдар бар ма?
– Олар қалай бай болды?
– Олардың табысы қандай?

Дүниеге келу - туу.

4 **Сұрақтарды оқып, миллионер туралы мәтіннен сұрақ жауабын табыңыз.**

– Ол қалай бай болды?
– Оның табысына адамдар не үшін таңғалады?
– Қызы әкесімен не үшін мақтанды?

Джефф Пирс – миллионер. Оның шын аты – Джеймс. Анасы оның атын ауыстырды. Өйткені ол өз атын дұрыс айта алмады.

Пирс 1950 жылы Ливерпульде туды. Пирстің отбасы кедей болды. Оны бәрі ақымақ санады. Себебі оқи алмады, жаза алмады. Ол кезде адамдар дислексия ауруы туралы көп білмеді.

Бірақ Пирс киім сатуды білді. Алғашында Пирс пен анасы үйлерді аралады. Ескі киімдерді сатып алып, оны базарға сатты.

1983 жылы оның кішкентай дүкені болды. Бір күні Джефф 750 стерлингке шалбар алып, оны 25000 фунт стерлингке сатты. Газетке оның дүкені туралы материал шықты. Осылайша Джефф миллионер болды.

Бірақ ол әлі оқи алмады, жаза алмады. Бір күні қызы әкесіне ертегі оқуды сұрады. Сол кезде Джефф жылап жіберді.

1992 жылы Джефф «Жыл бизнесмені» премиясын алды. Осы уақытта Пирс достары мен таныстарына шындықты айтты.

Жақында Джефф түн ортасында оянды. Үйіне қызы келіпті. Ол әкесі туралы шындықты біліпті. "Әке, мен сенімен мақтанамын!" - деді қызы әкесін құшақтап.

5 **Мәтінді қайта оқыңыз. Оқиғаларды ретімен қойыңыз.**

№ *1* А) Ол ескі заттарды базарға сатты.

№___ Ә) Ол кішірек киім дүкенін ашты.

№___ Б) Ол премия алды.

№___ В) Оның дүкені туралы газетте жазды.

6 **Сұрақтарды қажетті сөздермен толықтырыңыз.**

Қажетті сөздер: ~~шын~~, атын, келді, миллионер, ақымақ, сауданы, жылады, туды

1. Джеффтің *шын* аты кім?
2. Анасы Джеффтің _____ не үшін ауыстырды?
3. Пирс қашан, қай жерде _____?
4. Пирсті неге _____ санады?
5. Джефф _____ қалай бастады?
6. Ол қалай _____ болды?
7. Ертегі оқуды сұрағанда, Джефф не үшін _____?
8. Түн ортасында қызы әкесіне не үшін _____?

7 **Жоғарыдағы сұрақтарды екінші жақта өзгертіп, сұхбат сұрағын жазыңыз.**

Үлгі:

– Сіздің шын атыңыз кім?

– Анаңыз сіздің атыңызды не үшін ауыстырды?

– Қашан, қай жерде тудыңыз?

_____

_____

_____

_____

_____

АҚША

Тарауды қайталау

1 **«Пирамида» сөзжұмбағын табыңыз.**

Т	Ж	І	Д	З	Ж	Е	Б	Қ	Ұ	Й	Д	Ы	Ә	Қ	Щ	Ж	Һ	Қ	С
А	Қ	Г	О	Н	О	С	Ш	Ұ	К	Е	Л	І	І	Ы	С	Ұ	З	Ұ	А
Ң	П	К	М	Е	С	Е	Ы	Т	Ү	С	І	Р	У	М	А	М	А	Ш	П
Ғ	О	Ә	А	Й	П	П	Ғ	Қ	О	Я	Н	Д	Ы	Б	П	С	П	А	А
А	В	Д	Қ	Ф	А	Т	Ы	К	І	Р	І	С	Ң	А	А	А	Р	Қ	С
Л	П	Е	Т	Я	Р	Е	Н	К	А	Р	З	А	Н	Т	Л	Д	О	Т	Ы
Д	Т	С	А	А	Л	Д	Ж	Ж	Ы	Л	А	Д	Ы	Ғ	Ы	Ы	Ч	А	З
Ы	Ц	Ы	Н	Р	А	І	Л	Р	Ж	И	Н	А	Д	Ы	Х	Э	М	У	С
С	О	Й	У	Ш	У	Ы	А	Р	А	Л	А	Д	Ы	Ү	Б	Ө	Й	І	Ң

2 **Мәтінді оқып, сұрақтарға жауап беріңіз.**

1. Неліктен Айша күніне мың теңге жұмсады?
2. Ол өз мақсатына жетті ме?

«Күніне 1000 теңге жұмсаймын»

1. «Маған көп ақша керек емес», – дейді Айша. Ол мұны дәлелдеді. Айша бір жыл бойы күніне бір мың теңге жұмсады.

2. Бұл идея қайдан келді? Оның ағасына сыйлық жасағысы келді.

3. «Бұл оңай болмады», – дейді Айша. Ол тамақты көбінесе тауық етінен, көкөністен жасады.

4. Автобуспен жүрмеді. Кейде жаяу, кейде велосипедпен жүрді. Оның үш жақын досы болды. Достарымен сөйлесу үшін олардың үйлеріне барды.

5. Осы тәжірибе жақсы нәтиже көрсетті.

3 **Мәтіннен бес абзац алынып тасталған. Мәтінді қайта оқып, А-Г бөлімдерін қажетті жерге қойыңыз.**

А. Сондықтан ол өзіне талап қойды. Керексіз заттарды сатып алмады.

Ә. Ал бұрын ол күніге кафеге барушы еді.

Б. Жыл соңында ол ағасына жақсы сыйлық берді.

В. Бұл ақша ішіне киім, тамақ, басқа да заттар кірді.

Г. Бірақ Айша өзін бақытсыз сезінбеді.

4 **Суреттер бойынша диалог құрастырып жазыңыз.**

АУДИОМӘТІНДЕР

1-ТАРАУ. Танысу

1-ТАРАУ. Таныс болайық (1А)

1. танысу
2. қателесу
3. жай ғана
4. дәл өзі
5. есім

1- ТАРАУ. Таныс болайық (1А)

№	Аудиомәтіндер
1-тапсырма А суреті	*– Танысайық. Жай ғана Рима.* *– Менің атым – Ару. Танысқаныма қуаныштымын!*
1-тапсырма Ә суреті	*– Қош келдіңіз! Атыңыз кім?* *– Менің аты-жөнім – Еркін Болатұлы Хасенов.*
1-тапсырма Б суреті	*– Сізбен танысуға бола ма?* *– Кешіріңіз, асығып барамын.*
1-тапсырма В суреті	*– Сіздің атыңыз Сұлтан болар?* *– Сәлеметсіз бе, дәл өзі.*
1-тапсырма Г суреті	*– Таныс болыңыздар! Менің қасымдағы - Айнұр.* *– Қуаныштымын.*
1-тапсырма Д суреті	*– Сіздің атыңыз Ұлан ба?* *– Қателестіңіз, менің есімім – Сания.*

1-ТАРАУ. Қош келдіңіз! (1Ә)

1. құрбы
2. әріптес
3. тамаша
4. жарайды
5. әрине
6. көріскенше

1-ТАРАУ. Қош келдіңіз! (1Б)

1. өзгерту
2. ұнату
3. келісу
4. ойлану

5. атау
6. тегі
7.еркелету
8 заманауи

1-ТАРАУ. Жасың нешеде? (1В)
1. жас
2. жыл
3. нешінші
4. санау
5. рет
6. нөмір

1-ТАРАУ. Ұқсас есімдер (1Г)
ұқсас
бірдей
қазақша

1-ТАРАУ. Тарауды қайталау (1Ғ)
Шырын: Сәлем, қалың қалай, жігіт.
Мереке: Мен жігіт емеспін.
Шырын: Сенің атың Мереке ғой, солай ма? Ендеше, сен ұл боласың.
Мереке: Ал Шырын – қыздың аты, сен ендеше қыз боласың.
Шырын: Мереке, мән берме. Бұл жай ғана әзіл ғой.

2-ТАРАУ. Менің отбасым
2-ТАРАУ. Біз тату отбасымыз (2А)
1. бауыр
2. жеңге
3. күйеу
4. әйел
5. тату
6. ортаншы
7. бірге тұру

2-ТАРАУ. Біз тату отбасымыз (2А)
Менің есімім – Ділдә. Дулат пен Айнұр – менің ата-анам. Менің ағам бар. Оның аты – Елтай. Жеңгемнің аты – Сара. Олардың екі ұлы бар: үлкені – Ерден, кішісі – Маулен. Біз бәріміз бірге тұрамыз.

2-ТАРАУ. Қазіргі отбасы қандай? (2Ә)

1.шағын
2. үйлену
3. тұрмыс құру
4. отбасы мүшесі
5. немере
6. шөбере

2-ТАРАУ. Отбасы мүшелерін сипаттайық (2Б)

1. толық
2. арық
3. мұрт
4. аласа
5. қылық
6. мақтаншақ

2-ТАРАУ. Туған күніңмен, ағатай! (2 В)

1. бауырмал
2. қамқор

2-ТАРАУ. Бәрібір жақсы көремін... (2Г)

1.бойжеткен
2. жігіт
3. ешқашан
4. адал
5. егіз

3-ТАРАУ. Бала кез

3-ТАРАУ. Бала кездегі суреттер (3А)

1. күлкілі
2. ашулы
3. сүйкімді
4. нәресте
5. қуыршақ
6. сондай
7. шамамен

3-ТАРАУ. 4-тапсырма (3 А)

Мына суретте ол – нәресте. Қандай тәтті кез!
Мына суретте ол өте көңілді. Біреу оған сыйлық берген сияқты.
Мынаған қараңыз, мына суретте ол тым ашулы. Кім ренжітті екен? (күледі).
Бұл суретте де ол мұңды, тым көңілсіз. Көзіне қараңызшы!
Иә, ал мына суретте ол шын бақытты. Оның қасында анасы бар.

3-ТАРАУ. Менің фотоальбомым (3Ә)

1.ескі
2. жаңа
3. жеке
4. бақытты
5. мынау/бұл

3-ТАРАУ. Досымды сағынамын (3Б)

1. құрдас
2. көрші
3. үнемі
4. бір-біріне

3- ТАРАУ. Бала кездегі ойындар (3В)

1. таяқ
2. мұрт
3. сақал
4. қонақ
5. туған күн
6. шақыру
7. тойлау
8. шар үру
9. майшам жағу

3- ТАРАУ. Ең үлкен жеңіс (3Г)

1. жеңіс
2. сахна
3. байқау
4. жеңімпаз
5. биші
6. тар

4-ТАРАУ. Менің үйім

4-ТАРАУ. Менің үйім (4А)

1. шатыр
2. есік
3. терезе
4. баспалдақ
5. бақ

4-ТАРАУ. 5-тапсырма

Менің есімім – Марал. Мен ауылда тұрамын. Менің үйім өте үлкен емес. Бірінші қабатта қонақ бөлме, ас үй, жуынатын бөлме мен әжетхана бар. Ал екінші қабатта екі жатын бөлме, екі жуынатын бөлме бар.

Үйдің алдында бақша бар. Үйдің артында бақ бар. Онда алма, алмұрт, шие ағаштары өседі. Үйдің жанында, оң жақта гараж тұр.

4-ТАРАУ. Үйдегі заттар (4Ә)

1. тоңазытқыш
2. кітап сөресі
3. шелек
4. жастық
5. көрпе
6. шаңсорғыш
7. кілем
8. қолорамал
9. кереует

4-ТАРАУ. Бөлмені жинайық! (4Б)

1. кілт
2. қолшатыр
3. қорап
4. сөмке
5. тарақ
6. көзәйнек

4-ТАРАУ. Үй шаруасы (4В)

1. есікті кілттеу
2. шаң сүрту
3. кілем төсеу
4. бақшаны суару
5. қоқыс төгу
6. төсек жинау

7. ауланы сыпыру

4-ТАРАУ. Үйдің жоспары (4Г)

1. шаршы метр
2. кіреберіс
3. төр
4. аудан

4-ТАРАУ. Үйдің жоспары (4Г)

Менің пәтерім үлкен. Мен төрт бөлмелі пәтерде тұрамын. Үйге кіргенде бірден оңға бұрылсаңыз, ас үйге барасыз. Ас үйдің аумағы – 18,00 шаршы метр. Ол бөлмеден балконға шығуға болады. Кіргенде, қарсы алдыңызда ас үй жиһазы тұр. Төрде тамақ ішетін үстел бар. Ас үйден шығыңыз да, оң жақта тұрған қонақ бөлменің есігін ашыңыз. Оның ауданы – 34,00 шаршы метр. Төрде, оң жақ қабырғада теледидар ілулі тұр. Теледидар қарсысында жұмсақ орындықтар тұр. Ал сол жақ қабырға жақта ұзын үстел бар. Қонақ бөлме қасында, осы бойда жатын бөлмесі тұр. Ол – менің бөлмем. Ауданы – 17,00 шаршы метр. Жатын бөлмеге қарсы, тағы бір жатын бөлме бар. Ол – сіңлімнің бөлмесі. Ауданы – 19.00 шаршы метр. Екеуміздің бөлмеміздің ортасында жуынатын бөлме тұр. Оның ауданы - 5.00 шаршы метр. Сіңлімнің бөлмесінің оң жағында ата-анамның бөлмесі бар. Ол бөлменің ауданы – 20.00 шаршы метр. Бұл бөлменің ішінде бір жуынатын бөлме бар. Оның ауданы – 4.00 шаршы метр. Ал кіреберістің жалпы аумағы 20.00 шаршы метр. Менің үйім осындай.

4- ТАРАУ. Тарауды қайталау (4Ғ)

1. қақпа
2. байлау

5-ТАРАУ. Тапсырыс берейік

5- ТАРАУ. Тәтті шай (5А)

1. құймақ
2. тосап
3. жалбыз
4. бал
5. құрт
6. ірімшік
7. тоқаш

5-ТАРАУ. 4-тапсырма

- Алло, балам, Қайрат, үйге қашан келесің? Қайдасың?
- Жай ма, апа! Мен Асанмен бірге көшеде жүрмін.
- Онда, тез үйге келіңдер.Асанды алып кел. Мен тәтті шай әзірлеймін. Ыстық құймақпен, балмен, ірімшікпен шай ішеміз.
- Ооо, керемет! Қазір келеміз, апа!

5-ТАРАУ. Балмұздаққа не қосады? (5Ә)

1. аскөк
2. айран
3. қаймақ
4. қызылша
5. пияз
6. сәбіз
7. қырыққабат
9. күріш
10. сақтау

5-ТАРАУ. Тағам дайындау (5Б)

1. астау
2. себет
3. арба
4. таба
5. тартпа

5-ТАРАУ. Ұлттық тағамдар (5В)

1 талқан
2. қазы
3. сорпа
4. қуырдақ
5. қуыру
6. пісіру

5-ТАРАУ. Үйге әкеп бересіз бе?

1. жеткізу
2. тізім
3. тапсырыс беру
4. қап
5. бума
6. дана

5-ТАРАУ. Тарауды қайталау (5Ғ)

1. тәбет
2. тілім

6-ТАРАУ. Киім

6-ТАРАУ. Дүкенде (6А)

1.таңдау
2. төлеу
3. өлшем
4. жеңілдік
5. акция
6. тауар

(Телефон қоңырауы әңгімесі).
– Сәлем, досым! Боссың па? Дүкен аралайық. «Айша бибі» дүкеніне тауарлар келген. Таңдау, жеңілдіктер көп. «1+1» акциясы басталды.
– Арай, мен картамды таппай жатырмын.
– Уайымдама, Айгерім, мен сен үшін төлеймін.
– Жақсы, мен де онда қысқа көйлегімді ауыстырамын.
– Кешегі алғаның ба?
– Иә, өлшемі сәйкес келмеді. Тар екен.
– Тамаша! Онда шығайық.

6-ТАРАУ. Талғаммен киіну (6Ә)

1. сырт киім
4. жарасу
5. талғам

6-ТАРАУ. Түстердің үйлесімі (6Б)

1. жасыл
2. күлгін
3. қоңыр
4. көк
5. қызғылт сары
6. сұр

6-ТАРАУ. Сауда орталығында (6Г)

1. ақша
2. сырт киім
3. сатып алушы
4. төлем картасы
5. киіп көру
6. қанша тұрады?

7-ТАРАУ. Ақша

7- ТАРАУ. Кел, саудаласайық! (7А)

1. түсу
2. аралау
3. саудаласу
4. ауыстыру
5. келі
6. қап
7. сәл

7-ТАРАУ. Кел, саудаласайық! (7А)

- Қияр алайын.
- Неше қап керек?
- Төртеу. Саудаласайық?
- Саудаласайық. Бір келі қияр – 70 теңге. Бір қапта 10 келі болады. Сізге 65 теңгеден сатамын.
- Базарды аралап келдім. Маған киллограмын 60 теңгеден беріңіз.
- Жарайды. Онда алты қап алыңыз.
- Жоқ, бесеу аламын.
- Тағы түсірейін. 55 теңгеден жетеу алыңыз.
- Жарайды, 55 теңгеден беріңіз, алтау алайын.
- Жақсы. Келістік.
- Рақмет! Саудаңыз болсын!

7-ТАРАУ. Сыйлық (7Ә)

1. арзан
2. қымбат
3. сапалы
4. сапасыз
5. төмен баға
6. кәдесый

7-ТАРАУ. Ақша жұмсап үйрен (7Б)

1. жұмсау
2. шығын
3. кіріс
4. есептеу
5. жоспарлау
6. жинау (сақтау)

7-ТАРАУ. Киім дүкенінде (7В)

1. таңдау
2. төлеу
3. саудаласу
4. есептеу

7-ТАРАУ. Миллионер сөзі (7Г)

1. ояну
2. құшақтау
3. жылау
4. мақтану
5. таңғалу

8-ТАРАУ. Хобби

8-ТАРАУ. Хобби (8А)

1. ән айту
2. ән/радио тыңдау
3. жүгіру
4. гитара тарту
5. скейтборд тебу

8-ТАРАУ. Хобби (8А)

А. *Сәлем! Менің аты-жөнім – Нұрболатұлы Әлихан. Менің жасым он төртте. Мен Алматы қаласында тұрамын. Менің отбасымда ата-анам және Айша мен Әмина есімді екі қарындасым бар.*

Мен көңілді жігітпін. Ата-анам «ақылдысың» деп те айтады. Мен бос уақытымда жүгіргенді жақсы көремін және скейтборд тебе аламын. Менің сүйікті хоббилерім – жүзу мен серфинг. Бірақ дайвингпен айналыса алмаймын.

Кешкі тамақты ішіп болған соң, компьютерлік ойындар ойнағанды және детектив оқығанды ұнатамын. Бірақ фэнтези жанрындағы кітаптарды оқи алмаймын.

Демалыс күндерімді жоспарлаймын. Әдетте жағажайға немесе саябаққа барамын.

Ә. *Менің атым – Даниал. Фамилиям – Бақыт. Мен он үштемін. Ата-анам, әжем және ағам Димашпен Нұр-сұлтан қаласында тұрамын. Достарымның айтуынша, мен көпшіл және ақкөңіл адаммын.*

Бос уақытымда мен велосипед тепкенді, табиғат аясында демалғанды жақсы көремін. Менің сүйікті хоббиім – ән айту. Мен гитара тарта аламын. Музыканы сүйемін. Бірақ жақсы билей алмаймын.

Кешке мен радиодан ән тыңдағанды және әлеуметтік желілерге кіргенді ұнатамын. Өзім блог жүргізе алмаймын.

Демалыс күндері мен әдетте киноға барамын. Комедия көргенді ұнатамын. Бірақ мистикалық

фильмдерді көре алмаймын.

8- ТАРАУ. Тіл үйренгім келеді (8Ә)

1. үйрену
2. меңгеру
3. деңгей
4. халықаралық/әлемдік
5. әуес

8-ТАРАУ. Кітап – менің досым (8Б)

1. ай
2. пікір
3. ойлау
4. кеңес беру
7. қызықты/ қызықсыз
8. түнге дейін

8-ТАРАУ. Қолөнер – менің хоббиім (8В)

1. қолөнер
2. әшекей бұйым
3. жәрмеңке
4. тоқу

8-ТАРАУ. Менің сүйікті ісім (8Г)

1. сурет салу
2. фотоға түсіру
3. балық аулау
4. теледидар көру
5. шахмат/футбол ойнау

9-ТАРАУ. Жұмыс іздеймін

9-ТАРАУ. Жұмыс және мамандық (9А)

1. мамандық
2. жұмыс
3. ... болып жұмыс істеймін

9-ТАРАУ. Жұмыс және мамандық (9А)

– Сәлеметсің бе, Қанат!
– Сәлеметсіз бе, Айжан Болатқызы!
– Қанат, сен кім болып жұмыс істейсің?
– Мен ұшқышпын. Сіз ше, мамандығыңыз қандай?
– Мен дәрігер болып жұмыс істеймін. Сенің әкең жазушы ма?

– Иә, ол – жазушы, анам – аспаз.
– Әпкең мен қарындасың қайда жұмыс істейді?
– Әпкем – есепші. Қарындасымның мамандығы – тілші. Бірақ ол хатшы болып жұмыс істейді.
– Тамаша! Отбасыңда барлық мамандық бар!
– Иә. Ағам шаштараз болып жұмыс істейді. Інімнің мұнайшы болғысы келген. Бірақ ол – жүргізуші.

9-ТАРАУ. Жұмыс іздеймін (9Ә)
1. кәсіп
2. алайда
3. әлде
4. шығу
5. айналысу
6. кәсіпкер
7. аудармашы
8. заңгер
9. мейірбике

9-ТАРАУ. Келісімшарт жасайық! (9Б)
1. жұмыс күндері
2. жұмыс уақыты
3. түскі үзіліс
4. жиналыс
5. келісімшарт
6. қайда?

9- ТАРАУ. Менің жұмысым (9В)
1. құрылысшы
2. балықшы
3. өрт сөндіруші

9- ТАРАУ. Құрметті мамандық (9Г)
1. әнші
2. суретші
3. биші
4. күзетші
5. құрметті

10-ТАРАУ. Бос уақыт
10-ТАРАУ. Бос уақыт (10А)
1. таңертең
2. кешке
3. түнде
4. қыста
5. жазда
6. апта

10-ТАРАУ. Бос уақыт (10А)
Ғалымдар қазақстандық балалар туралы зерттеу жүргізді. Қазақстандық балалар бос уақытында немен айналысады?

Олар күніне бір рет серуендейді. Әдетте серуенге кешке шығады. Футболды балалар жақсы көреді. Айына кемінде бір рет футбол ойнайды. Олар футболды көбінесе жазда ойнайды. Балалар велосипед тебуді де жақсы көреді. Олар аптасына кемінде бір рет велосипед тебеді. Бірақ велосипедті қыста тебе алмайды. Олар бос уақытында видеоойын да ойнайды. Оны көбінесе түнде және әр күні ойнайды. Балалар бос уақытында теледидар да көреді. Көп балалар теледидарды таңертең көреді және аптасына кемінде бір рет көреді.

10-ТАРАУ. Бос уақытың бар ма? (10Ә)
1. күн аттары
2. демалыс күндері (сенбі, жексенбі)

10-ТАРАУ. Сағат неше болды? (10Б)
1. жарым
2. кетті
3. қалды

10-ТАРАУ. Күн тәртібім (10В)
1. күн тәртібі
2. тіс жуамын
3. басталады
4. аяқталады
5. ұйықтау
6. ұйқыдан тұру

10-ТАРАУ. Жоспар құру (10Г)
1. жоспар құру
2. демалыс күндері

11- ТАРАУ. Денсаулық
11- ТАРАУ. Дене мүшелері (11А)
1. бұру
2. мойын
3. иық
4. тізе
5. тигізу
6. айналдыру

11-ТАРАУ. Дене мүшелері (11А)
Баласы: Ммм, күшті иіс сезіп тұрмын!
Анасы: Иә, құлыным. Сенің сүйікті тортыңды пісірдім.
Баласы: Қане?!
Анасы: Қазір берем. Қолыңды жудың ба?
Баласы: Иә!
Анасы: Ал бетіңді ше!
Баласы: Иә, анашым! (бала ерке дауыспен).
Анасы: Жей ғой, қалай, дәмді ме?
Баласы:Тамаша! Өте дәмді!
Анасы: Асықпай, жай же!
Баласы: Анашым, көп рақмет!
Анасы: Тоқта! Ерніңде крем тұр, аузыңды сүрт!

11-ТАРАУ. 2-сабақ. Дәрігер кеңесі (11Ә)
1. суық тию
2. ауру
3. науқас
4. тұмау
5. қызу
6. жөтел

11-ТАРАУ. Ұйқыңыз тыныш па? (11Б)
1. ұйқы
2. ұйықтау
3. күнделікті жүктеме
4. ояну
5. өзгеріс

11-ТАРАУ. Салмақ тастау оңай ма? (11В)
1. артық салмақ

2. қимыл
3. қозғалыс
4. сақтау
5. шұғылдану
6. ағза

11-ТАРАУ. Денсаулықты күтемін (11Г)
1. белсенді
2. дәрумен

11-ТАРАУ. Денсаулықты күтемін (11Г)
Менің атым - Дастан. Спорт - менің екінші өмірім. Маған белсенді өмір сүру ұнайды. Менің хоббиім де осы спорт. Денсаулығым үшін күнде ерте тұрамын. Дене және кардио жаттығуларын жасаймын. Гигиеналық тазалықты сақтаймын. Денсаулыққа зиян тағамдар мен сусындарды тұтынбаймын. Дәрумені көп пайдалы тамақтарды жеймін. Әсіресе ет пен көкөністерді жақсы көремін. Таза ауада жаяу серуендеймін. Достарыммен бассейнге жүзуге барамын немесе орманда жүгіремін. Жалпы, біз отбасымызбен белсенді өмірді таңдаймыз.

12-ТАРАУ. Көрікті Алматы (12А)
1. бұршақ
2. биыл
3. былтыр
4. келесі жылы
5. жиі
6. кебу
7. күні бойы

СӨЗДІК

1 ТАРАУ. Танысу

танысу
қателесу
жай ғана
дәл өзі
есім
құрбы
әріптес
тамаша
жарайды
әрине
көріскенше
өзгерту
ұнату
келісу
ойлану
атау
тегі
еркелету
заманауи
жас
жыл
нешінші?
санау
рет
нөмір
ұқсас
бірдей
қазақша

2 ТАРАУ. Менің отбасым

бауыр
жеңге
күйеу
әйел
тату
ортаншы
бірге тұру
шағын
үйлену
тұрмыс құру
отбасы мүшесі
немере
шөбере
толық
арық
аласа
қылық
мақтаншақ
бауырмал
қамқор
бойжеткен
жігіт
ешқашан
адал
егіз

3 ТАРАУ. Бала кез

күлкілі
ашулы
сүйкімді
нәресте
қуыршақ
сондай
шамамен
ескі
жаңа
жеке
бақытты
мынау
бұл
құрдас
көрші
үнемі
бір-біріне
таяқ
мұрт

сақал
қонақ
шақыру
туған күн тойлау
шар үру
майшам жағу
жеңіс
сахна
байқау
жеңімпаз
биші
тар

4 ТАРАУ. Менің үйім

шатыр
есік
терезе
баспалдақ
тоңазытқыш
кітап сөресі
шелек
жастық
көрпе
шаңсорғыш
кілем
қолорамал
кереует
кілт
қолшатыр
қорап
сөмке
тарақ
көзәйнек
көзілдірік
есікті кілттеу
шаң сүрту
кілем төсеу
бақшаны суару
қоқыс төгу
төсек жинау

ауланы сыпыру
шаршы метр
кіреберіс
төр
аудан
байлау
қақпа

5 ТАРАУ. Тапсырыс берейік

құймақ
тосап
жалбыз
бал
құрт
ірімшік
тоқаш
аскөк
айран
қаймақ
пияз
сәбіз
қызылша
қырыққабат
шие
күріш
сақтау
астау
себет
арба
таба
тартпа
қуыру
пісіру
қазы
сорпа
қуырдақ
талқан
жеткізу
тізім

тапсырыс беру
қап
бума
дана
тәбет
тілім

6 ТАРАУ. Киім

таңдау
төлеу
өлшем
жеңілдік
акция
тауар
сырт киім
кию
шешу
жарасу
талғам
жасыл
күлгін
қоңыр
көк
қызғылт сары
сұр
ақша
сырт киім
сатып алушы
төлем картасы
киіп көру
қанша тұрады?

7 ТАРАУ. Ақша

ауыстыру
түсу
аралау
саудаласу
қап
сәл
келі
арзан
қымбат
сапалы
сапасыз
төмен баға
кәдесый
кіріс
есептеу
жоспарлау
жинау
таңғалу
ояну
құшақтау
жылау
мақтану

8 ТАРАУ. Хобби

ән айту
ән тыңдау
жүгіру
гитара тарту
скейтборд тебу
үйрену/ меңгеру
деңгей
халықаралық
әлемдік
әуес
ай
пікір
ойлау
кеңес беру
кітапхана
қызықты
қызықсыз
түнге дейін
қолөнер
әшекей бұйым

жәрмеңке
тоқу
сурет салу
фотоға түсіру
балық аулау
теледидар көру
шахмат ойнау

9 ТАРАУ. Жұмыс іздеймін

мамандық
жұмыс
... болып жұмыс істеймін
кәсіп
алайда
әлде
шығу
айналысу
кәсіпкер
аудармашы
заңгер
мейірбике
жиналыс
жұмыс күндері
жұмыс уақыты
түскі үзіліс
келісімшарт
қайда?
құрылысшы
балықшы
өрт сөндіруші
әнші
суретші
күзетші
құрметті

10 ТАРАУ. Бос уақыт

таңертең
кешке
түнде
қыста
жазда
апта
күн аттары
демалыс күндері
жарым
кетті
қалды
күн тәртібі
тіс жуу
басталады
аяқталады
ұйықтау
ұйқыдан тұру
демалыс күндері
жоспар құру

11 ТАРАУ. Денсаулық

бұру
мойын
иық
тізе
тигізу
суық тию
ауру
науқас
тұмау
қызу
жөтелу
ұйқы
ұйықтау
күнделікті
жүктеме
ояну
өзгеріс
артық салмақ
қимыл

қозғалыс
сақтау
шұғылдану
ағза
белсенді
дәрумен

12 ТАРАУ. Туған жер

бұршақ
биыл
былтыр
келесі жылы
жиі
кебу
күні бойы
көне
бұрын
мұражай
кесене
құмыра
субұрқақ
арқылы
жанында
қасында
дейін
кейін
ішінде
ортасында
айналасында
шетінде
жартас
ескерткіш
теңіз
орман
өзен
көл
орнату
аспан
жұлдыз
қаз-қатар
байланып қалу
ойланып қалу
лағыл тас

13 ТАРАУ. Шығармашыл адамдар кімдер?

шығармашыл
бірге
сияқты
тарту (ойнау)
тігу
аспап
қиял
түрлі
көркем фильм
ауыстыру
кейіпкер
оқиға
сала
жарнама
жеке
әсерлі жазба қалдыру
жазылушы
бейнежазба
безендіру
орау
тесу
жапсыру
бүктеу
әуен
ән жазу
сазгер

ҚАЗАҚ ТІЛІ

ШЕТЕЛДЕГІ ҚАЗАҚ ДИАСПОРАСЫНА АРНАЛҒАН ӘМБЕБАП ОҚУЛЫҚ

БАЗАЛЫҚ ДЕҢГЕЙ (А2)

Н.Ж.Даулеткереева, Н.А.Нурмагамбетова, А.Д.Смыкова

«Қазақ тілі» шетелдегі қазақ диаспорасына арналған әмбебап оқулық (А2 – базалық деңгей)

Редакция алқасы:

Л.Есбосынова, А.Орманова, М.Дарменова

ISBN 978-601-7504-55-7

